

ISSN 1300-4689

Erciyes

Aylık Fikir Sanat Dergisi

YIL: 43

SAYI: 516

ARALIK 2020

Gönül Dilimizin Mimarı Ozantürk'ün "Öze Çağrı Şiirindeki Kavramlar Ve Bağlıları" (10)

Mehmet BİLGEHAN.....1

Batı Modernleşmesi ve Ziya Gökalp'in Batı Moderleşmesine Yaklaşımı

Âlim GERÇEL.....12

Geçmişleri Roman Olanların Şiiri (Şiir)

Şeyhmus ÇİÇEK.....24

Web Tabanlı Türk Kültür Portalı Tasarımı ve "Erciyes Dergisi"

Hakan TOPUZOĞLU.....25

Cephenin Gerisinde Kimler Var

Bedrettin KELEŞTEMUR.....32

Dizgi ve Tasarım

Mehmet BİLGEHAN

Hakan TOPUZOĞLU

www.erciyesdergisi.com.tr

İnternet Sayfasında Yayınlanmaktadır.

İndirme ücretsizdir, satılmaz!

Yazılarınızı

E-posta: mebilgehan@gmail.com

GÖNÜL DİLİMİZİN MİMARİ OZANTÜRK'ÜN "ÖZE ÇAĞRI ŞİİRİNDEKİ KAVRAMLAR VE BAĞLAMLARI" (10)

Mehmet BİLGEHAN

Giriş

Seri yazımızın ilkinden bu yana Gönül Dilimizni Miarı "Ozantürk"ten bahsettik, ancak mahlasın anlamı üzerinden h,ç durmadık.

Bildiğiniz gibi Halk şiirinde kullanılan mahlaslar genellikle şairin kişiliğini, duygularını veya yaşadığı dönemin kültürünü yansıtır. Bu mahlaslar genellikle sade, akılda kalıcı ve anlam derinliği olan isimlerdir. Mahlas, özellikle şiir ve edebiyat alanında, sanatçının gerçek adı yerine kullandığı takma isimdir. Mahlas, Osmanlı divan edebiyatında, halk edebiyatında ve tasavvuf geleneğinde yaygın olarak kullanılan bir gelenektir. Şairler ya kendi seçtikleri ya da ustaları tarafından verilen bu isimle tanınır. Mahlas genellikle şairin kişiliğini, sanat anlayışını, yaşadığı dönemi veya eserlerinde işlediği temaları yansıtır.

Mahlaslar, doğa ve insan temalı, tasavvufi ve derin anlamlar içeren, coşkulu ve halk ruhunu yansıtan, yöresel ve kültürel temalı mahlaslar olmak üzere tasnif edilebilir. Mahlas, genellikle ozanın kişiliğini, coğrafi kökenini temasını, ruh halini yansıtan bir isimdir.

Şiirin bu son dörtlüğünde kültürel, millî te-

mayla ilgili bir mahlasla karşılaşyoruz. "Ozantürk" birleşik kelimesi hem "ozan" hem de "Türk" adlarının birleşmesinden meydana gelmiş.

Ozan, halk edebiyatının önemli bir figürü olarak, sadece şair değil, aynı zamanda toplumu yönlendiren, kültürel değerleri aktaran ve insanları eğiten bir şahsiyettir. Ozanlar, Türk kültüründe sözün

gücüne ve sanatın birleştirici gücüne sahip olarak, toplumsal belleği koruyan ve kültürel kimliği yaşatan kişilerdir. Bu bağlamda, ozanlar halkın tarihini ve değerlerini nesilden nesile aktararak kültürel sürekliliği sağlar.

“Ozan” kelimesinin burada kullanılması, geleneksel bir halk sanatçısının kimliğini değil, bir halk kültürü temsilcisini, aynı zamanda toplumun vicdanını dile getiren bir figürü işaret eder. Dolayısıyla, bu kimlik bir sanatçının ötesinde, bir toplumsal rol ve sorumluluk taşır.

Ozantürk, burada Türk milletine ait bir ozan figürünü işaret eder. Bu ifade, ozanlık geleneğini Türk kimliğiyle özdeşleştirir ve bu geleneksel kimliğin modern bağlamda bir yeniden doğuşunu simgeler. Ozan ve Türk kelimelerinin birleşmesi, halk müziği ve şiirinin, Türk milletinin kültürel ve milli kimliğini ifade etmekteki önemli rolünü vurgular. “Ozantürk” kavramının kullanılması, ozan kimliğinin sadece bir sanatçı rolüyle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda Türk milletinin öz değerlerini yaşatmayı ve bu değerlerle toplumun kültürel birliğini pekiştirmeyi amaçlayan bir kimlik olduğunu ifade eder. Bu, ozanlık geleneğinin millî bir kimlik oluşturma ve koruma amacını taşır. Gönül dilimizin bilge mimarlarından Ozantürk mahlaslı Bayram Durbilmez kendi özünde tezahhür eden “ozan” kimliğini” ve millî özünü oluşturan “Türk” kimliğini birbirinden ayırmaz. Bu nedenle ken “Ozantürk” mahlasını kullanır. “Ozan” çağımızdaki “kam” atalarımızın varisleridir. Ozan, duygu ve düşüncesini etkili, güzel bir dil ve üslupla dile getiren kadim “kam” atalarımızın varisleri olarak bilinirler. Kadim Türklerin kültürel ve düşünsel dünyasında aydınlık ve ışık imgeleri güzel şeyleri ifade etmekte kullanılan önemli simgelerdir. Türklerin kültürel ve düşünsel dünyasında aydınlık ve ışık imgeleri önemli bir yer tutar. Kadim atalarımız iyi ve güzel hadiseleri, aydınlıkla ve ışıkla anlatma geleneğinin temelinde sadece fiziksel olgular yer almaz. Ateş, ışık imgelerinin önemi bu simgelerin aynı zamanda ruhsal, manevi ve ilahî bir boyut taşımalarıdır.

“Kam” atalarının bir mirasçısı olarak “Ozantürk” egoik öz, ilahî öz ve millî öz dediğimiz birbirinden farklı gibi görülen alanları adında birleş-

tirerek, bunları kendi benliğinde de birleştirdiğini farkındalıkla vurguluyor.

Eski Türklerde ışık, iyilik, bilgelik, mutluluk ve huzur gibi olumlu kavramları simgeler. Bu, karanlıkla ilişkilendirilen kötülük ve belirsizliğin zıttıdır.

Işık, aynı zamanda Tanrı'nın varlığına ve kutsallığa işaret eder. Güneş, ay ve yıldızlar gibi gök cisimleri, Eski Türk mitolojisinde ışığın ve aydınlığın somut temsilileridir. Kök-Tengri inancında bu adlandırmanın temelinde Kök-Tengrinin ışıkla, insanlığın yaşamını ve evreni aydınlatmasının sırları vardır. Bu nedenle Kök-Tengri yaratıcı kutsal bir güç olarak algılanır ve ışık, Kök-Tengrinin varlığının bir göstergesi olarak kabul edilir. Eski Türkler için mutlu veya olumlu bir olayın ışıkla anlatılması, olayın kutsallığını ve toplum için önemini vurgulamak anlamına gelir. Bu durum, ışığın yalnızca fiziksel değil, metaforik olarak da iyi ve güzel şeyleri simgelediğini gösterir.

Eski Türklerde ışık, yalnızca dünyayı aydınlatan bir kaynak değil, aynı zamanda bilgelik ve ruhsal aydınlanmanın simgesidir. Işık, karanlığın sona ermesi ve bilgeliğin yayılması anlamına gelir. Bilgeliği simgelemesi, ateşin hem yok edici hem de yaratıcı doğasını anlatır. Od (Ateş) kültü; Türk kültür sanatında bilgelik sembolüdür Bilgelik Işığını taşıyanlara Türklerce; ışık taşıyan anlamında “aşık” ve yanarak ozlaşan anlamında “ozan” ve ışık saçan, yayan, karanlıkları aydınlatan anlamında “aydın” denilmektedir.

Yanarak ozlaşan anlamında ve sözleriyle ışık saçan, yayan ve çevresindeki aydınlatan “ozan” ya da “aşık”, “ışık taşıyan” kişi olarak tanımlanmasının temelinde onun aslında ruhani bir yolculuk ya da ilahi bir bilince erişen kişi olduğunu vurgulama amacını taşır.

Ozan “gönül diline” vakıf kişidir. Bu nedenle dilin ve düşüncenin evinin temelini oluşturan söz dediğimiz hazineyi, kuyumcu hassasiyeti ile kullanır. Ozan tek bir kelimeyi mısra hece ölçüsü ile yoğunlaşarak anlamı sınırsız bir boyuta taşıyabilir.

“Der Ozantürk, türkü de Türk!

Türkülerde Türkü de Türk!

Dile gelsin türküde Türk

Ey Türk; titre, özüne dön!” (Durbilmez, 2021:6-

7) drtlgnde kullanılan bir mahlas olarak “Ozantürk” adlandırılmasına bu amaçla bakmak gerekir.

Bir Mahlas Olarak Ozantürk

Ozan, karanlıkları aydınlatan anlamıyla bir bireyin topluma ışık saçan bir figür haline geldiği anlamına gelir. Eski Türk kültüründe, aydınlık ve ışık, iyi ve güzel olayların bir göstergesidir. Örneğin, bir çocuğun dünyaya gelmesi gibi mutlu bir olay, hem toplumu hem de bireyi aydınlatan bir gelişme olarak değerlendirilir. “Gzn aydın olsun” ifadesi, günümüzde de mutluluğu ve iyi haberleri paylaşan bir dilek formülü olarak kullanılmaktadır. Oğuz Kağanın doğuğu dolayısıyla “ Ay Kaçan’ın gözleri aydın oldu, renklendi ” diyorlardı. Oğuz Kaçan’ın doğuğu, Türk mitolojisinde yalnızca bir bireyin doğumu değil, aynı zamanda ışığın, umudun ve gücünü dünyaya gelişi olarak tasvir edilmiştir. Oğuz Kaçan’ın doğumu sırasında annesi Ay Kaçan’ın gözlerinin “aydınlanması ve renklenmesi,” bu olayın fiziksel dünyada olduğu kadar ruhsal dünyada da bir dönüşüm yarattığını ifade eder. Türk mitolojisinde ışık ve renkler, yalnızca fiziksel bir dünyayı değil, ruhsal bir aydınlanmayı ve temizliği de temsil eder. Ay Kaçan’ın gözlerinin “renklenmesi,” sevinçten kaynaklanan bir canlanma ve tazelenme halini simgeler.

Kam Geleneği: Ozanlık, yalnızca sanatsal bir ifade biçimi değil, aynı zamanda bir ruhani yolculuğun ve bilgelik arayışının ürünüdür. Kam geleneğinden gelen ozanlar, bireysel bir aydınlanma süreci geçirerek topluma manevi bir ışık sunar. “Ozlaşmak” ifadesi, Tanrı’ya yaklaşma ve ruhsal bir arınma sürecini ifade eder. Ozanların kamlar gibi kendinden geçerek bir “aşk ateşi” ile yanması, hem içsel bir tutkunun hem de evrensel bir bilgelik arayışının simgesidir.

Toplumun Sözcüsü olarak Ozan, halkın sesidir. Halkın dile getiremediği sorunları, duyguları ve düşünceleri sazı ve sözüyle ifade eder. Bu yönüyle ozan, bir nevi halkın vicdanıdır. Ozan, hem bireyleri hem de toplumu aydınlatır. Bilgeliğiyle yn gösterir ve toplumsal sorunlara czm nerileri sunar.

Türk töresine göre ozan konuşurken en yüksek

otorite olan Kaçan bile susar. Bu durum, ozanın sözünün hikmet ve bilgelik taşıdığını ve toplumsal düzende ayrıcalıklı bir yerinin olduğunu gösterir. Ozanın sözleri, töreyi ve ahlaki değerleri gclendiren bir rehberlik niteliğindedir. Ozan, makam ya da maddi ödüller peşinde koşmaz. Onun gerçek makamı, milletin sevgisi ve kültürünün özüyle bütünleşmiş bir yer edinmektir. Bu anlayış, ozanların fedakr ve halkı yönlerini vurgular. Bu gelenek, günümüzde de sanatçıların, halk ozanlarının ve söz ustalarının toplum üzerindeki etkisini anlamak için bir yol gösterici olabilir. Ozanlar, günümüz dünyasında da toplumsal sorunlara ışık tutan, hikmet taşıyan birer figür olarak değerlendirilebilir.

Ozanın ataları kamlar Kök-Tengri inanç sisteminde, toplumsal ve dini yapıların şekillenmesinde merkezi bir rol oynamışlardır. Kamlar, doğrudan Tanrı ile bağlantı kurabilen kişiler olarak kabul edilirken, ozanlar da bu inanç sisteminin bir parçası olarak önemli bir fonksiyon üstlenmişlerdir. Ozanlar, kadim kam fonksiyonunu üstlenerek, toplumla Tanrı arasındaki ilişkiyi sağlamakla yükümlüydüler. Ozanların görevleri arasında, toplumun manevi hayatını yönlendirmek, kutsal olanla insanların arasında bir köprü kurmak ve toplumsal düzeni, psikolojik dengeyi sağlamak yer alıyordu. Bu bağlamda ozanlar, hem toplumun kültürel belleğini aktaran hem de dini ritüellerin icrasında önemli bir rol üstlenen figrlerdi. Toplumun moral ve psikolojik yapısını etkileyen ozanlar, aynı zamanda ritüel ve geleneklerin sürekliliğini sağlayarak, toplumsal yapıyı pekiştiren dini liderler olarak da kabul edilirdi.

Arap kültüründe “aşk,” bir sarmaşığın kişinin ruhunu ve kalbini sarması gibi, tutkulu ve karşı konulamaz bir his olarak tasvir edilir. “Aşeka” kelimesinin “zehirli sarmaşık” anlamından türemesi, bu duygunun hem güzellik hem de tehlike barındıran yönlerine işaret eder. Türklerde ise “aşk,” ışık ile ilişkilendirilir. Bu, aşkın bir aydınlanma ve manevi yükseliş aracı olarak görüldüğünü ifade eder. Türk kültüründe aşk, bireyin Tanrı’ya ve evrene yakınlaşmasını sağlayan ilahi bir deneyimdir. Türklerin İşlam ncesi inanç sistemlerinde ateş, arınma ve Tanrı ile bağlantı kurma aracı olarak görülür.

Ateş etrafında dönerek esiren (kendinden geçen) Kam ve Şamanların, bu ritüeli “ozlaşmak” olarak adlandırmaları, aşkın bir dönüşüm ve arınma süreci olduğunu vurgular. Türklerde ozanlık, ateş kültü ve aşk kavramıyla doğrudan ilişkilidir. Ozanlar, aşk ateşiyle yanarak hem kendilerini hem de toplumu aydınlatırlar. Aşk, burada yalnızca bir bireysel deneyim değil, aynı zamanda toplumu dönüştüren bir bilgelik ve hikmet kaynağıdır.

Türklerde aşkın ışıkla ilişkilendirilmesi, onun bir tür manevi aydınlanma olarak görülmesine dayanır. Bu anlayış, aşkı yalnızca dünyevi bir tutku değil, aynı zamanda ruhsal bir yolculuk olarak tanımlar. Ateş ve ışık imgeleri, hem ruhsal arınmayı hem de Tanrı’ya ulaşma arzusunu sembolize eder. Araplarda aşk, duygusal derinliği ve yoğun tutkuyu ifade ederken, Türklerde aşk, ruhani bir yükseliş ve aydınlanma aracı olarak anlam kazanır.

Bu farklılık, her iki kültürün yaşam felsefesi ve inanç sistemlerine dayalı olarak aşkı nasıl algıladığını yansıtır. Ozanlar, toplumu hem ruhsal hem de sosyal açıdan yönlendiren, toplumun kolektif bilinçaltına yön veren kişilerdir. Bu nedenle Arap efsanelerinde “aşık” vuslata ermeyince aklını da kaybeder ve uğruna aklını kaybetmesine nedeli olan” Lenya”sını bile tanımaz. Ancak Türk kültürünü “aşık”, aşk ateşiyle kendi özünü bulur ve ancak o seviyede düşüncenin evi olan dilin söz hazinesini bir kuyumcu hassasiyetiyle işlemeye başlar.

Türk kültüründe aşk ateşi Arap kültürünün aksine aklı ortaya çıkarır, bilinci açar, insanı kendi özüne kavuşturur. Bu nedenle “deli olmasan veli de olunamaz.”

Ozanlar, Kök-Tengri inanç sisteminden İslam’a geçiş sürecinde önemli bir dönüşüm yaşamış ve toplumların dini, kültürel ve toplumsal yapılarında köklü etkiler bırakmışlardır.

Ozanlar, kamların mirasçıları olarak, Türklerin İslam’ı kabulüyle birlikte, dini anlamda önemli bir rol üstlenmişlerdir. Bu dönüşümde ozanlar, gaziler, dervişler ve veliler gibi farklı dini ve toplumsal figürlere dönüşerek, topluma yol göstericilik, eğitcilik ve öğreticilik gibi görevlerini sürdürmüşlerdir. Bu, hem geleneksel inançları hem de yeni kabul

edilen dini anlayışları harmanlayarak toplumu yönlendirmekteki rolünü pekiştirmiştir.

Ozan tipi, üç ana kategoriye karşımıza çıkar.

1. Bilge Ozan Tipi (Dede Korkut Tipi):

Bu tip, en eski ve köklü ozan modelidir. Dede Korkut gibi figürler, toplumsal yapının temel taşlarını oluşturan, bilgelik ve öngörülerıyla toplumları yönlendiren kişilerdir. Onlar, hem halkın manevi dünyasını hem de toplumsal düzenini şekillendiren, geçmişin değerlerini yeni kuşaklara aktaran liderlerdir.

2. Alp Ozan Tipi:

Bu tip, bilge ozanlardan miras kalan gelenekleri devam ettirerek, kahramanlık ve cesaret temalarını işler. Alp ozanlar, halkın destanlarını, kahramanlık hikâyelerini ve savaş öykülerini anlatan, aynı zamanda toplumsal dayanışma ve güç birliği gibi değerleri işleyen kişilerdir.

3. Gezgin Ozan Tipi

Gezginci ozanlar, halk arasında dolaşarak, farklı topluluklara hikâyeler, öğütler ve dini mesajlar taşır. Bu tip ozanlar, özellikle İslam’ın Türkler arasında yayılmasında etkili olmuş, farklı coğrafyalarda gezerek dini öğretinin yanı sıra, kültürel alışverişi de sağlamışlardır.

Bu ozan tiplerinin her biri, hem Kök-Tengri inancının hem de İslam’ın toplum üzerindeki etkilerini birleştirerek, hem kültürel mirasın aktarılmasında hem de dini öğretilerin topluma sunulmasında kritik bir rol oynamıştır.

Ozanlar, toplumların manevi liderleri olarak, sadece birer sanatçı değil, aynı zamanda birer öğretmen, rehber ve dini lider olarak kabul edilmiştir.

İslam’ın kabulüyle birlikte Türk toplumunda derin bir dönüşüm yaşanmış ve bu dönüşümün etkisiyle ozanlar, tasavvuf iklimi içerisinde yeni bir kimlik kazanmışlardır. Kök-Tengri inancından gelen ozan tipi,

İslam’ın etkisiyle yeniden şekillenerek, âşık-şair tipine dönüşmüştür. Bu dönüşüm, hem toplumun dini ve manevi yapısındaki değişimi hem de sanat anlayışındaki evrimi yansıtmaktadır.

Ozanın âşık olması, genellikle bir tür manevi arayışa ve içsel bir dönüşüme işaret eder. Bu süreçte, kişi sıkıntılarla karşılaştıktan sonra, kutsal kabul

edilen bir mekânda, uyku ile uyanıklık arasındaki bir hâlde rüya görür. Bu rüya, kişi için bir tür manevi uyanış, ilham kaynağıdır ve bu rüya sonrasında kişi, pirinin elinden bade içerek ya da belirli bir gıda maddesi olarak, sanatçı kişiliğine adım atar. Bu deneyim, tasavvufi bir anlam taşır; çünkü Âşıklar, sanatlarını yalnızca estetik bir araç olarak değil, aynı zamanda bir manevi yolculuğun, Tanrı ile olan ilişkiyi derinleştirmenin bir yolu olarak görürler. İslam'ın mistik öğretileri, özellikle tasavvuf, ozanların ruhani bir arayış içinde olmalarını ve aşkı, sevgiyi, Tanrı'ya yaklaşmayı ilham kaynakları olarak kullanmalarını sağlamıştır. Ozanlar, artık sadece halkın kahramanlık ve destanlarını anlatan kişiler değil, aynı zamanda Tanrı ile buluşmayı, aşkı ve sevgiyi dile getiren, toplumu manevi bir yolla yönlendiren figürlerdir.

Bu dönüşüm, ozanların sanatını derinleştirirken, aynı zamanda onların toplumdaki rolünü de yeniden tanımlamıştır. Artık ozanlar, halkın ruhsal yaşamını yönlendiren, toplumun içsel dünyasına dokunan ve insanın varoluşsal sorularına cevap arayan manevi liderler olarak kabul edilmiştir.

Ozanlar, halkın günlük yaşamını, kahramanlıklarını, acılarını, zaferlerini ve sevgilerini türkülerle anlatırken, aynı zamanda toplumsal ve bireysel anlamda evrensel değerleri de dile getirmişlerdir.

Türk milletinin tarihsel hafızasını canlı tutan ozan kültürü, sözlü bir gelenek olarak nesilden nesile aktarılacakla kalmamış, bireysel yazar imzalarıyla da yazılı hale getirilerek daha geniş bir izleyici kitlesine ulaşmıştır.

Bu sanat, geleneksel bilgi ve ahlaki değerlerin yaratılmasına, korunmasına ve geliştirilmesine doğrudan katkı sağlamıştır. Ozanlar, toplumsal yapıyı, insanın varoluşunu ve estetik anlamını keşfederken, halkın dünyaya bakışını şekillendiren birer filozof gibi hareket etmişlerdir.

Böylece, sadece bir kültür mirası yaratmakla kalmamış, aynı zamanda insan düşüncesine, gerçekliğin estetik anlamını keşfetmeye ve insanı çevreleyen dünyayı anlamaya dair önemli katkılarda bulunmuşlardır. Türk halk edebiyatının bu derin ve zengin geleneğinde söz melodik varyantlarla türküye dönüşür Türklüğü ve Türk'ü dile getirir.

Ozantürk, “*Der Ozantürk, türkü de Türk!*
Türkülerde Türkü de Türk!

Dile gelsin türküde Türk

Ey Türk; titre, özüne dön!” dizelerinde, izlemeli Anaphora ile dörtlüğün her iki dizesinde, “Türkülerde Türkü de Türk!” ve “Dile gelsin türküde Türk!” şeklinde benzer bir yapıda tekrarlanarak, Türk milletine yönelik bir vurgu yapılmaktadır. Bu tekrar, Türk'ün kimliğinin ve kültürünün her yerde var olduğuna dair güçlü bir mesaj verir. Tez, antitez tezatlığı ile ilk dizede “Der Ozantürk, türkü de Türk!” ifadesiyle, hem “Ozantürk” hem de “türkü” kavramları birleştirilerek halk müziğinin ve ozanlığın Türk kültüründeki yerini pekiştirir. Bu birleşim, Türk kültürünün derinliklerinden gelen bir güç olarak sunulur. Aynı zamanda, “Türkülerde Türkü de Türk!” diyerek, kavramı Türk milletine zıt bir müzik formu olarak türkü adlandırmasına etimolojik ve semantik açıdan yaklaşır.

“Dile gelsin türküde Türk” dizesiyle, halk müziği ve türkülerin Türk milletinin kimliğiyle özdeşleşmesi isteniyor. Bu duygu, milletin özüne dönüşünün simgesi olarak derin bir anlam taşır. “Türkü” kelimesi burada sadece müziği değil, aynı zamanda Türk milletinin kültürel kimliğini ve tarihini ifade eder. Türküler aracılığıyla Türk milletinin geçmişi, duyguları ve tarihi mirası dile gelmektedir.

Türk milletinin özüne dönmesi ve kimliğini yeniden keşfetmesi üzerine odaklanır. Türk milletinin kültürel mirası, toplumsal birliği ve öz kimliği üzerinden bir çağrı yapılmaktadır. Türkü, halkın kolektif hafızasını ve duygularını temsil eder, dolayısıyla bu terim yalnızca müziği değil, aynı zamanda Türk milletinin tarihini, geleneklerini ve halk kültürünü simgeler.

Ozantürk bu ifadesiyle, Türk milletine “Türkçe düşün!”, “Türkçe söyle!” ve “Özüne dön!” diyerek, milletin geçmişteki gücünü ve birliğini tekrar hatırlamaya ve geleceği bu temeller üzerinde inşa etmeye davet eder. Bu temalar, kültürel özün, dilin ve milletin tarihsel bilincinin vurgulanmasıyla genişler. Bu dörtlük, hem edebi hem de tematik açıdan coşkulu bir milli kimlik çağrısı yapar. Edebi sanatlarla zenginleştirilmiş ve güçlü bir üslupla yazılmıştır. Türkü, bu dörtlükte sadece bir müzik

türü değil, Türk milletinin kültürünün özüdür. Türk halkını özüne, diline ve kültürüne sahip çıkmaya çağırın bu dörtlük, millî bilinç oluşturma amacını güder.

Anaphora aynı kelimenin veya kelime grubunun birden fazla kez tekrarlanmasıyla yapılır ve bu tekrar, şiire ritmik bir yapı kazandırır, metne vurgu yapar ve anlamı güçlendirir. “Der Ozantürk, türkü de Türk!” dörtlüğünde bu teknik oldukça belirgindir. “Türkü de Türk!” ifadesinde kelimenin tekrarı, Türk kültürünün ve kimliğinin birliğini ve sürekliliğini simgeler.

Türk kimliği ve Türk halk müziği burada birbirine bağlanır ve birbirini besler. Türküler, halkın ruhunu, tarihini ve değerlerini taşıdığı için, “Türk” kelimesi, sadece bir milliyetin adı değil, aynı zamanda o milletin kültürel özüdür. Bu tekrarda Türküler ve Türk milleti arasındaki derin bağ vurgulanır. Türk milletinin geçmişten günümüze kadar süregelen kültürel kimliğini duygusal bir yük taşıyor. Türküler de bir ritm taşıyor ve bu ritm, sadece müzikal değil, aynı zamanda dilsel bir düzeyde de bulunur.

Anaphora, sadece dilsel bir teknik değil, aynı zamanda tematik bir derinlik taşıyor. Türk milletinin geçmişten bugüne taşıdığı kültürel miras, halk müziği, öz dil ve kimlik burada özdeksel bir birlik içinde sunulmaktadır. “Türkü” burada bir metafor gibi kullanılır, çünkü Türk milletinin kültürünün bir yansımasıdır. Türk kelimesiyle yapılan tekrar, sadece bir ulusal kimliği belirtmekle kalmaz, aynı zamanda o kimliğin gelişmesini, korunmasını ve yaşatılmasını da vurgular. Türkün özüne dönüş ve kimliğini keşfetme çağrısı, ritmik bir şekilde tekrar edilerek, toplumsal bir bilincin uyanmasına yol açar.

“Der Ozantürk, türkü de Türk!” ifadesinde “Türk” kelimesi, sadece bir ulusal kimliği simgelemez, aynı zamanda toplumsal bir uyanışı, halkın kendi değerlerine dönmelerini de ifade eder. Türkü ile bağdaştırılan Türk kelimesi, bir halkın kolektif hafızasına ve değerlerine dönüş çağrısına dönüşür. “Türk” kelimesinin tekrarı, milletin kültürel ve milli kimliğinin birliğini simgeler ve halkı özlerine dönmeye davet eder. Bu anlamda, anaphora hem

anlamı pekiştirir hem de güçlü bir sosyal mesaj verir.

Tekrar edilen “Türk” kelimesi, dizedeki ana vurgu noktasıdır. Bu tekrar, bir anlam yoğunluğu yaratırken, okurun veya dinleyicinin Türk kimliği ve Türk halk müziği arasındaki derin ilişkiye dikkat çeker. Türkü, halkın sesini, duygularını ve tarihini taşıırken, “Türk” kelimesi, sadece bir milliyetin adını belirtmekle kalmaz, aynı zamanda o milletin kültürel mirasını, özgünlüğünü ve toplumsal bilincini de simgeler. Türkü yalnızca bir müzik formu değil, aynı zamanda halkın kimlik arayışını, duygusal yoğunluğunu ve toplumsal belleğini içeren bir kültürel unsurdur. Bu bağlamda, dizedeki anlam katmanları, müzikle bütünleşmiş bir kimlik duygusunu ortaya koyar.

Türkülerde, çoğunlukla tekrarlanan dizeler ve nakaratlar, bir toplumsal belleği yeniden üretir ve sesin gücünü artırır. Dizenin melodik tekrarı dinleyiciyi temanın içine çeker ve bir çeşit ritüel gibi bu kimlik vurgusunu tekrarlayarak anlamı pekiştirir. Türk halk müziği, Türk halkının geçmişi, günümüzü ve geleceği üzerine yapılan toplumsal bir düşüncedir. Bu bağlamda, türkü bir kimlik inşası olarak işlev görür. Türkülerdeki bu kimlik vurgusu, halkın kültürünün ve değerlerinin nesilden nesile aktarıldığını ve korunduğunu ima eder. Türkü, halkın özlemlerini, duygusal yüklerini ve tarihsel belleğini taşıyor, Türk ise bu özlemler ve yükler ile özdeşleşir.

“Dile gelsin türküde Türk” mısrası, hem dilsel hem de kültürel bağlamda güçlü anlamlar taşıyan bir ifadedir. Bu mısra, hem edebi anlamda hem de toplumsal, kültürel bir mesaj taşıyan derinlikli bir yapıdır. “Dile gelsin” ifadesi, bir dilek ya da istek bildirir; burada bir çağrı veya özlem bulunur. “Dile gelsin” ifadesi, gerçekleşmesi istenen bir eylem gibi düşünülebilir. Burada kullanılan dilek kipi, aynı zamanda bir yüceltilmiş beklenti ve Türk kültürünün sesinin varlık bulması anlamına gelir. “Türküde” kelimesi, bir taşıyıcıya işaret eder ve halk müziğiyle özdeşleşmiş “Türkü” kavramını vurgular.

“Türküde” ifadesi, halk müziğiyle bağlantılı bir söylemi ima eder ve aynı zamanda bir toplumsal anlatının ses bulmasını simgeler. Mısra, özün dışa-

varumunu açısından oldukça anlamlıdır. Türkü, halk müziği ve edebiyatının bir parçası olarak Türk milletinin kimlik bulma arayışına bir yanıt oluşturur. Mısradaki “dile gelsin” ifadesi, Türk kültürünün sesi olan türkünün bir biçimde yükselmesini ve görünür olmasını arzu eder.

Türkülerde ritmik tekrar önemli bir öğedir. “Dile gelsin türküde Türk” mısrasındaki dilin tekrarı, halk müziğindeki ritmik ve melodik döngülerle örtüşür. Bu tekrar, mısradaki mesajın pekişmesini sağlar ve halk müziğinin yapısına uygun olarak bir sosyal ritüel oluşturur

“Ey Türk; titre, özüne dön!” mısrası, hem dilsel hem de tematik açıdan önemli anlamlar taşır. Türk milletinin kimlik, tarih, kültür ve toplumsal bilinç gibi derin temaları işleyen bu mısra, aynı zamanda bir çağrı ve uyandırma mesajı verir. Mısra, dilin güçlendirici özelliklerini barındıran ve anlam yoğunluğu taşıyan bir yapıya sahiptir. “Ey” kelimesi, hitap anlamına gelir ve bir kişiyi ya da toplumu doğrudan hedef alır. Burada, “Ey Türk” ifadesi, Türk milletine doğrudan bir çağrıdır. Bu, bir uyarı ya da sesleniş biçimidir. Bu hitap, toplumsal bilinçle bağlantılı bir özneye işaret eder. “Türk” kelimesi, burada bir etnik kimlik ya da milliyetin adı olmanın ötesinde, Türk milletinin kültürel ve tarihsel kimliğini simgeler. Türk, toplumun birliği, gücü, kültürel mirası ve ortak değerleri ile özdeşleşmiş bir kavramdır.

“Titre” kelimesi, bir eylem olarak kullanılmıştır. Bu fiil, bir psiko-duygusal uyanışı, hissettirilmesi gereken bir güç ya da hareketin başlatılmasını simgeler. “Titre”, bir sarsılma, uyanma, canlanma eylemi olarak toplumsal bir hareketi işaret eder. Burada, toplumun kendine gelmesi ve güçlü bir biçimde yeniden varlık göstermesi gerektiğine dair bir anlam vardır.

“Özüne dön” ifadesi, bir geri dönüş, yeniden keşif ya da kendini bulma çağrısıdır. “Öz”, Türk milletinin kökleri, kültürü, tarihi ve manevi değerleri ile bağdaştırılabilir. Burada öz kelimesi, geçmişin, köklerin, geleneklerin ve değerlerin bir özüdür. “Dönmek”, bu özün farkına varmayı, ona geri dönmeyi ifade eder. Yani Türk milleti, kendi kültürel ve tarihsel mirasına dönmeli, bu mirası ye-

niden keşfetmeli ve güçlü bir şekilde ona sahip çıkmalıdır. Bu çağrı, Türk milletinin geçmişteki kültürel ve manevi değerleri ile yeniden bağ kurmasını önerir. Öz, bir halkın kimlik temellerini, tarihini, toplumsal değerlerini, geleneklerini ve kültürel hafızasını barındıran bir kavramdır. Bu açıdan bakıldığında, mısra bir halkın özünü kaybetmeden, gelişmiş bir toplumsal bilinçle varlık göstermesi gerektiğini vurgular.

“Titre” kelimesi, bir toplumsal uyanışı, bilinçlenmeyi simgeler. Bu ifade, bir halkın toplumsal sorumluluklarını hatırlaması ve güçlü bir biçimde kendi kimliğini savunmaya başlaması gerektiğini anlatır. Burada, Türk milletinin geçmişten gelen zorlukları ve tarihsel süreçteki değer kaybını aşarak, özüne dönmesi gerektiği anlatılmak isteniyor. “Titre”, bir uyanış ve harekete geçme çağrısıdır.

“Özüne dön” çağrısı, Türk milletinin kültürel mirasını yeniden sahiplenmesi ve tarihi birikimini tekrar hatırlaması gerektiğini anlatır. Bu, bir toplumsal anımsama ve kendini keşfetme sürecidir. Özdeki dönüş, sadece bireysel bir dönüşüm değil, toplumsal bir hareketin yeniden şekillendirilmesi anlamına gelir.

“Titre” kelimesi, aynı zamanda tabiatın sarsılması ya da doğanın uyanışı ile ilişkilendirilebilecek bir metafor olarak da düşünülebilir. Buradaki titreyiş, bir halkın toplumdaki dengelerini, değerlerini ve kimlik duygusunu yeniden sağlıklı bir düzene sokmasını simgeler.

“Özüne dön” ifadesi, bir halkın geçmişe, kendi kültürüne, değerlerine ve tarihi bilincine dönmesi gerektiği anlamını taşır. Öz burada, toplumun temeli, geleneksel değerleri ve kimliği olarak şekillenir. Bu, sadece bir geçmişe özlem değil, o geçmişin yeniden keşfi ve toplumsal kalkınmaya katkı sağlama arzusudur.

“Ey Türk; titre, özüne dön!” mısrası, Türk milletine yönelik toplumsal bir uyanış çağrısıdır. Bu, tarihsel bir bilinçlenme, kültürel değerlerin korunması ve kimlik krizi yaşanan bir dönemde halkın yeniden kendi kimliğine dönmesi için yapılan bir çağrıdır. Türkiye’nin tarihsel bağlamında, bu mısra, özdeki birliğin ve toplumsal gücün yeniden sağlanması için bir çağrıdır.

*“Der Ozantürk, türkü de Türk!
Türkülerde Türkü de Türk!
Dile gelsin türküde Türk*

Ey Türk; titre, özüne dön!” dörtlüğü, nazım birimi, ölçü, kafiyeye, redif ve anlatım gibi unsurlar açısından inceleyelim.

Şiirde anlatım giderek daha derin ve güçlü bir hale gelir. Şiirin anlam yönünden çok güçlü temalar içerdiği gözlemlenmektedir. Dörtlük, kimlik, birlik, geleneksel değerlerin hatırlanması gibi millî temalarla toplumsal bir bilinçlenmeye çağırır. Şiirin her bir satırı, Türk milletinin özünü, geçmişini ve geleneksel değerlerini hatırlatırken, bu değerleri yaşatarak geleceğe taşımaya amaçlar. Ayrıca, “titre, özüne dön” gibi ifadeler, bir uyandırma ve harekete geçirme çağrısı yapar. Bu da şiirin toplumsal bir yönü olduğunu, bireyleri toplum bilincine davet ettiğini gösterir.

Dörtlükte kullanılan kelimeler, halk edebiyatının genel üslubunu yansıtarak derin metaforlar barındırır. “Türkü” kelimesi, burada bir kimlik sembolü olarak kullanılır; Türk halkının geleneksel müziği ve türküleri, halkın toplumsal hafızası ve kültürel değerleriyle özdeşir. “Özüne dön” ise bir kültürel dönüşüm ve yeniden kimlik kazanma çağrısıdır. Türk milletinin, köklerine, geçmişine ve kültürüne dönmesi gerektiği vurgulanır.

Bu dörtlükte “Türkü” ve “Türk” kelimelerinin birbirine yakın seslerle kullanılmasının ötesinde, her iki terim de derin kültürel ve sembolik anlamlar taşır. Ozan (ya da halk şairi) perspektifinden bakıldığında, bu iki kelimenin anlamı, sadece ses benzerliği açısından değil, aynı zamanda Türk milletinin kimliği, kültürü ve ruhuyla güçlü bir bağ kurar. Şimdi, dörtlüğün içerdiği “Türkü” ve “Türk” kavramlarını Ozan bakış açısıyla derinlemesine inceleyelim:

1. Türkü: Halkın Duygularını, Kültürünü ve Tarihini Yansıtan Bir Araç

Türkü, halk edebiyatının önemli bir ögesidir ve genellikle halkın duygularını, yaşadığı zorlukları, sevinçleri, geleneklerini ve tarihî hatıralarını dile getiren, melodiyle harmanlanmış sözlü bir sanattır.

Ozanlar için “Türkü”, halkın sesidir, bir toplumun ruhunu ve kimliğini ifade eder. Türk halkı-

nın binlerce yıllık tarihinde yaşadığı acılar, zaferler, umutlar ve mücadeleler, türkülere yansımış, bu türküleri söyleyen ozanlar da bu hikâyelerin taşıyıcıları olmuştur.

Türkü, Ozanın topluma bir mesaj verme aracı olduğu gibi, aynı zamanda toplumu birleştirici ve ruhsal bir bağ kurucu işlevi görür. Ozan, söz ve müzik aracılığıyla halkın derinliklerine iner, onların hissettiklerini dile getirir.

2. Türk: Kimlik, Aidiyet ve Birlik

“Türk” kelimesi, bir milleti ifade eder ve aynı zamanda o milletin tarihî, kültürel ve coğrafi kimliğini simgeler. Ozanın gözünde Türk, sadece bir ulusun adı değil, o ulusun geçmişine, değerlerine, geleneklerine ve özüne duyduğu bağlılığın bir ifadesidir.

Ozanlar, halkın tarihî hafızasını yaşatır ve “Türk” kimliğini, sadece bireysel değil, toplumsal bir bilincin parçası olarak işlerler. Bu kimlik, ozanın halkı anlaması ve onlarla bir bütün olması için elzemdir.

“Türk” kelimesi, aynı zamanda toplumsal birlikteliği, milli aidiyeti ve geçmişi hatırlama amacını taşır. Ozan, bu kimliği ve birliği güçlü bir şekilde dile getirerek, halkı millî ve kültürel değerlere çağırır.

3. “Türkü” ve “Türk” Arasındaki İlişki: Ses Birliği ve Anlam Derinliği

“Türküde Türk” ifadesi, ses benzerliğinden öte, derin bir anlam taşır. Türkü, Türk kimliğinin en canlı ve etkili biçimde ifade bulduğu bir araçtır. Türk halkının acıları, sevinçleri, mücadeleleri ve kültürel mirası, Türkü ile Türk kimliğiyle özdeşleşir.

Türküde Türk ifadesi, ozanın dilinde, millî kimliği anlatan bir çağrı gibidir. Ozan, Türk kimliğini Türkü aracılığıyla dile getirir, yani bir ulusun hafızasını ve kültürünü söz ve müzik ile yeniden üretir.

Türkü, Türk’ün duygularını, düşüncelerini ve değerlerini seslendirirken, aynı zamanda bir kimlik ve öz arayışıdır. Ozanın söylemiyle, Türkü, halkın birliğini simgeler ve aynı zamanda geçmişle olan bağını güçlendirir.

4. “Dile gelsin türküde Türk”

Bu dizede, “Türkü” kelimesinin bir çağrı olarak kullanıldığını görürüz. “Türküde Türk” ifadesiyle, Türk kimliğinin halkın sözlü kültüründe ve sanatında kendini açığa çıkarması istenmektedir. Ozan, bu çağrıyı yaparak, Türk kimliğinin halk arasında her daim canlı tutulması gerektiğini vurgular.

Türkü, Ozan için bir araçtır, ancak daha derin bir anlam taşır. Ozan, Türk kimliğinin türkülere ve halk müziği geleneğine yansımaları istemekte ve bu şekilde millî bilinç oluşturmayı hedeflemektedir.

Bu dörtlük, Türk kimliğini ve Türkü kavramını bir arada sunarak, halkın kimlik ve kültür bağlamındaki derinliğini ortaya koyar. Ozanın bakış açısından, Türk ve Türkü arasındaki bağ, bir milletin geçmişini, kültürünü ve ortak değerlerini sesli ve sözlü bir biçimde anlatan güçlü bir semboldür. Bu dörtlükte Türkü, sadece bir müzik türü değil, Türk milletinin kimliğini, kültürünü ve tarihî mirasını yaşatan bir yaşam biçimi olarak da vurgulanmaktadır. Ozan, bu türküyle halkını özüne dönmeye, geçmişine sahip çıkmaya çağırırken, hem bir sanatçı hem de bir önder olarak kimlik ve kültürün korunmasını amaçlar.

“Dile gelsin türküde Türk” dizesi, Türk milletinin kimliği ve kültürünün, özellikle halk müziği ve türküler aracılığıyla kendini ifade etmesini istemek anlamı taşır. Bu ifade, sadece bir edebi çağrı değil, aynı zamanda millî kimliğin, kültürel değerlerin ve halkın geçmişinin canlı bir biçimde yeniden canlanması gerektiğine dair derin bir anlam içerir. İşte bu dizedeki derin anlamın birkaç temel nedeni:

Türkü, halkın tarihini, kültürünü, yaşadığı acıları ve sevinçleri dile getiren bir ifade biçimidir. “Türküde Türk” ifadesiyle, Türk milletinin kimliğinin halk müziği aracılığıyla kendini açıkça göstermesi ve ifade bulması amaçlanır. Buradaki çağrı, Türk milletinin özünün ve kültürünün müzik aracılığıyla kendisini bulması ve dilde yankı bulması anlamına gelir.

Türküde Türk kimliğinin ve değerlerinin seslendirilmesi, halkın kolektif hafızasını yaşatır. Bu anlamda, halk müziği ve türküler, geçmişin ve kültürün canlı bir taşıyıcısıdır. “Türküde Türk” denmesiyle, Türk kimliğinin bu geleneksel sanat

formu aracılığıyla dile gelmesi sağlanmak istenir.

Türküler, halkın bir nevi kolektif hafızasını, değerlerini ve kültürünü kuşaktan kuşağa aktaran önemli araçlardır. Bu dizedeki çağrı, Türk halkının geçmişinin ve tarihinin unutulmadan günümüze taşınması gerektiğini vurgular. Türk kimliğiyle özdeşleşmiş halk şarkıları ve türküleri, bu kimliği hatırlatır ve toplumun ortak belleğini güçlendirir.

Türküde Türk’ün dile gelmesi, bu hafızanın aktif hale getirilmesi, halkın geçmişteki kahramanlıklarını, kültürel zenginliklerini ve kimliğini bugüne taşımaktır.

Türküler, bir toplumu bir araya getiren ve birbirine bağlayan güçlü bir kültürel bağdır. “Türküde Türk” dizesi, millî birliğin ve ortak kültürün, halk müziği aracılığıyla pekiştirilmesini amaçlar. Buradaki “dile gelsin” çağrısı, halkı, özde birliğe ve kültürel değerlere sahip çıkmaya davet eder.

Bu çağrı, toplumun farklı kesimlerini birleştirirken, Türk milletinin öz değerleriyle barışık bir şekilde varlık göstermesinin önemini de dile getirir.

Türkülerdeki sözler genellikle halkın duygularını, sosyal ve bireysel yaşantılarını dile getirir. “Türküde Türk” ifadesiyle, halkın duygusal ve estetik dünyasının bir kez daha somutlaşması istenmektedir. Bu anlamda, “dile gelmesi” ifadesi, hem ruhî hem de sanatsal bir uyanışı ifade eder.

Türkü, halkın ruhunu, kültürünü, mücadelelerini ve sevinçlerini birleştirerek bir sanat eserine dönüştürür. Türk kimliğiyle birleştirilmiş bu sanat formu, bir anlamda Türk milletinin ruhunun sözle ve melodiyle dile gelmesi demektir.

Türkü, Türk halk müziği geleneğinin temel yapı taşlarından biri olan türkü, hem sanatsal bir ifade hem de toplumun yaşam biçimini, duygularını ve düşüncelerini dile getiren bir araç olarak burada anlam bulur. “Türküde Türk” ifadesi, Türk milletinin kimliğinin halk müziği aracılığıyla ifade bulunduğunu, türkülerdeki Türkün, sadece müzik değil, toplumsal hafıza ve kimlik olduğunu simgeler.

Sonuç

Ozanlık geleneği, Türk halk edebiyatının temel taşlarından biridir ve bu gelenek, sadece bir sanat biçimi olmanın ötesinde, toplumsal ve manevi bir rol üstlenmiştir. Ozanlar, halkın vicdanını dile ge-

tiren, kültürel değerleri aktaran ve toplumsal belleği yaşatan önemli figürlerdir. Gönül dilini ve sözün gücünü en yüksek derecede kullanarak, toplumların hem bireysel hem de kolektif kimliğini şekillendirirler. Türk ozanları, tarih boyunca sadece halkın duygularını ve düşüncelerini ifade etmekle kalmamış, aynı zamanda toplumsal yapıyı, manevi dünyayı ve ahlaki değerleri yönlendiren bilge kişiler olarak kabul edilmiştir.

“Ozantürk” kavramı, bu geleneğin bir yansıması olarak, hem Türk kimliğinin hem de ozanlık geleneğinin modern dünyadaki yeniden doğuşunu simgeler. Ozanlar, Kök-Tengri inancından İslam’a geçiş sürecinde önemli bir dönüşüm yaşamış, kamalık geleneğinden almış oldukları öğretileri tasavvufi bir boyutta geliştirmişlerdir.

Türklerin aşk, ışık ve ateş imgeleriyle özdeşleştirilen ozanlık anlayışı, toplumu sadece estetik bir düzeyde değil, aynı zamanda manevi bir düzeyde de aydınlatan bir güç taşır. Aşkın bir ışık kaynağı olarak görülmesi, ozanların sanatını, yalnızca bir duygusal ifade biçimi değil, aynı zamanda bir içsel aydınlanma ve Tanrı’ya yakınlaşma yolu olarak tanımlar.

Ozanlar, aynı zamanda toplumsal sorunların ve bireysel arayışların da sesidir. Bu yönleriyle, ozanlık geleneği, Türk milletinin kültürel ve manevi mirasının korunmasına büyük katkı sağlamıştır. Bir ozanın, halkın içsel dünyasına dokunması, toplumu hem bireysel hem de kolektif olarak dönüştüren bir etki yaratır. Toplumların tarihsel ve kültürel hafızalarını canlı tutan ozanlar, günümüz dünyasında da önemli bir işlev üstlenmektedir. Onların sözleri, yalnızca birer sanat eseri değil, aynı zamanda toplumsal bilincin ve değerlerin koruyucusu ve yönlendiricisidir.

Ozanlık Türk kültüründe sadece bir sanat formu değil, aynı zamanda toplumsal yapıyı pekiştiren, bireyi ve toplumu manevi anlamda aydınlatan ve kültürel sürekliliği sağlayan bir rol oynamaktadır. “Ozantürk” gibi kavramlar, bu derin geleneğin hem tarihsel hem de modern bağlamda yaşatılmasının bir göstergesidir. Ozanlar, Türk halk edebiyatının, düşünsel ve kültürel derinliğini aktarmaya devam etmekte ve bu değerler, nesilden nesile akta-

rilacak bir hazine olarak varlığını sürdürmektedir.

Ozantürk’ün “Der Ozantürk, türkü de Türk!” dizeleriyle başladığı şiiri, hem dilsel hem de tematik açıdan derin bir milli kimlik çağrısı yapmaktadır. Türk milletinin kültürel ve tarihsel özünü, halk müziği ve türküler aracılığıyla dile getiren bu dörtlük, Türk kimliğinin, kültürünün ve geçmişinin korunarak yaşatılmasını vurgular. “Türkü” ve “Türk” kelimelerinin tekrar edilmesiyle, bu iki kavram arasındaki güçlü bağ ortaya konur. Türküler, sadece bir müzik türü olmanın ötesinde, bir halkın kolektif hafızasını, değerlerini, duygularını ve tarihini taşıyan kültürel bir ifade biçimidir. Bu anlamda, türküde dile gelen “Türk”, milletin kültürel kimliğini, köklerine olan bağlılığını ve tarihsel hafızasını simgeler.

Şiirin “Ey Türk; titre, özüne dön!” mısrasıyla zirveye ulaşan çağrısı, Türk milletine geçmişteki gücünü hatırlatırken, özüne dönmesi gerektiğini ifade eder. Bu çağrı, sadece bireysel bir uyanış değil, toplumsal bir hareketin başlaması gerektiğini de ima eder. “Özüne dön” ifadesi, Türk milletinin kendi kültürel mirasına sahip çıkması, geçmişteki değerlerini hatırlayarak geleceğe güvenle ilerlemesi için yapılan bir çağrıdır. “Türküde Türk” ifadesi, halk müziğinin bir kimlik aracı olarak kullanılmasını ve Türk milletinin kültürünü yaşatmak için bir yol gösterici olmasını arzu eder.

Ozantürk’ün şiirindeki “Türk” kelimesinin tekrarı, sadece bir milliyetin adı değil, aynı zamanda o milliyetin kültürel ve tarihsel kimliğini pekiştiren bir mesaj taşır. Bu tekrarda, Türk kimliği ve Türk halk müziği arasındaki ilişkiyi güçlendiren bir çağrı yapılır. Türküler, halkın sosyal ve bireysel yaşamının duygusal yansımalarını taşıyan ve Türk milletinin birliğini simgeleyen bir araç olarak, dilsel ve kültürel hafızayı besler. Bu dörtlük, hem bir edebi estetik hem de toplumsal bilinç oluşturma amacı güder.

Anaphora tekniğiyle güçlendirilen ritmik yapısı, anlamın pekişmesini sağlar ve okuru bu güçlü çağrıyla duygusal bir düzeyde hissetmeye yönlendirir. Sonuç olarak, Ozantürk’ün dörtlüğü, Türk milletine yönelik milli kimlik ve kültür bilincinin güçlendirilmesi çağrısı yaparak, halk müziği ve türküler

aracılığıyla bir öz ve kimlik yeniden keşfi sürecine davet eder.

Bu iki metin, Türk milletinin kültürel kimliğini, geçmişini ve halk müziğiyle olan derin bağını vurgulayan önemli bir çağrı yapmaktadır. Özellikle “Türkü” ve “Türk” kavramları arasındaki ilişki, yalnızca bir müzik türü ya da ulusal kimlik anlayışıyla sınırlı değildir. Her iki metin de, halk müziğinin Türk milletinin kimliğini ve tarihini taşıyan bir aracı olduğuna işaret ederken, Türk halkının bu kültürel mirasa sahip çıkmasını ve geleceğe taşımayı amaçlamaktadır. “Türkü” burada, bir halkın kolektif hafızasının, duygularının ve tarihinin melodik bir biçimde ifadesi olarak sunulmakta, Türk milletine özüne dönme ve kimliğini yeniden keşfetme çağrısı yapılmaktadır.

Bu bağlamda, “Türk” ve “Türkü” kelimelerinin tekrarı, millî kimliğin güçlenmesi ve halkın geçmişle bağ kurmasının altını çizmektedir. Anaphora tekniğiyle yapılan bu tekrar, hem dilsel hem de tematik açıdan anlamın derinleşmesine olanak tanır. Şiirsel anlatım, toplumsal bir bilincin oluşması için bir çağrıdır; halkın kendi kültürel mirasını hatırlaması, yeniden keşfetmesi ve bu değerleri yaşatarak geleceğe taşımayı amaçlamaktadır. Bu metinler, Türk milletine yönelik güçlü bir kültürel uyanış çağrısı olup, halk müziğiyle özdeşleşen “Türkü”nün, toplumsal birliğin ve kimliğin korunmasındaki rolünü bir kez daha hatırlatmaktadır.

Metinlerdeki ana tema, halk müziği ve türküler aracılığıyla Türk milletinin öz kimliğine dönmesi gerektiği üzerine odaklanmaktadır. “Türkü”, yalnızca bir müzik formu değil, aynı zamanda bir milletin tarihini, kültürünü ve toplumsal hafızasını taşıyan güçlü bir kültürel semboldür. Her iki metin de, türkülerdeki melodik ve dilsel tekrarların, Türk milletinin birliğini ve kültürel kimliğini pekiştiren önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

“Türküde Türk” ifadesi, halk müziği ve Türk kimliği arasındaki sıkı bağları simgelerken, bu çağrı, milletin geçmişine sahip çıkmasını ve kültürel değerleri koruyarak geleceği inşa etmesini teşvik etmektedir. Türkülerin sadece geçmişin yansıması değil, aynı zamanda yaşayan bir kültürün taşıyıcısı

olduğu mesajı güçlü bir şekilde verilmektedir.

Diğer taraftan, “Ey Türk; titre, özüne dön!” gibi ifadelerle, Türk milletine yönelik bir toplumsal uyanış çağrısı yapılmaktadır. Bu çağrı, bir kimlik arayışından öte, toplumsal ve kültürel bilinçlenmeye işaret eder. Türk milletinin tarihi mirası, gelenekleri ve değerleri, ancak halk müziği gibi geleneksel sanat formlarıyla canlı tutulabilir. Metinlerdeki “özüne dön” vurgusu, geçmişin ve köklerin yeniden keşfedilmesi gerektiğine dair derin bir mesaj taşır. Bu, sadece bireysel bir dönüşüm değil, kolektif bir bilincin ve kültürel yeniden doğuşun çağrısıdır.

Kaynaklar

Durbilmez, Bayram. (2021). Ç/ağlayan S/özler: Öze Dönüş, Ankara:1. Baskı, uzun Dijital Matbaa, Sonçağ Yay., İkinci basım.

Türklüğün geleceğini “Türk Harsı ve Garp Medeniyeti” gibi iki temel hususa bağlayan Ziya Gökalp, modernleşme konusunu Türklüğün mukedaratı için bir vazife olarak algılar ve bu hususta: “Türkçülüğün vazifesi, bir taraftan yalnız halk arasında kalmış olan Türk harsını arayıp bulmak, diğer cihetten Garp medeniyetini tam ve canlı bir surette alarak milli harsa aşılmasıdır.”(Gökalp, 1976a: 27) demektedir.

Ziya Gökalp batı medeniyeti kapsamında Türk modernleşmesini Türklük açısından bir vazife olarak algılayarak modernleşmeyi “Muasırlaşmak” terimiyle adlandırır. Ziya Gökalp’in modernleşme anlayışında, Batı medeniyeti yalnızca bir hedef değil, aynı zamanda bir vazife olarak görülür.

Ona göre modernleşme, Türk milletinin çağın gerekliliklerini yerine getirerek kendi varlığını sürdürebilmesi için bir zorunluluktur. Gökalp, bu süreci “muasırlaşmak” terimiyle adlandırarak, modernleşmenin yüzeysel bir taklitten ziyade, milletin özüne ve değerlerine uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur.

“Muasırlaşmak” terimi, Gökalp’in modernleşme düşüncesinin temel kavramlarından biridir. Bu kavram, Batı medeniyetinin ilerici unsurlarını benimserken Türk milletinin kültürel ve ahlaki değerlerini koruma gerekliliğini vurgular.

Gökalp, Türk modernleşmesini salt Batı’yı taklit etmek olarak görmemiş; aksine, Batı’nın bilim, teknoloji ve yönetim sistemlerindeki başarısını örnek almanın, Türk milletinin kimliğine uygun bir şekilde yeniden yorumlanması gerektiğini belirtmiştir.

Bu bağlamda, “muasırlaşmak” kavramı, Gökalp’in medeniyet-kültür ayrımı ile uyumlu bir şekilde, evrensel medeniyetin kazanımlarını milli kimlikle birleştirmenin ideal bir yolu olarak karşımıza çıkar.

Ziya Gökalp’e göre Türk Modernleşmesi yani “muasırlaşma” iki esas üzerinde temellendirilmiştir:

1. Halk arasında kalmış Türk harsını bilimin ışığında araştırılması ve bunun batı medeniyetine

aşılması için gerekli hazırlıkların yapılması,

2. Batı (garp medeniyetini) tam ve canlı bir surette alarak milli harsa aşılması.

Ziya Gökalp’e göre “medeniyet” ve “hars” milletlerin hayatında önemli ama birbirinden farklı iki mefhumdur.

Hars: Ulusal Kültürün Temeli

Gökalp’in hars kavramı, bir milletin tarihsel, dini, ahlaki, hukuki ve ekonomik değerlerini, kısacası o milleti millet yapan özgün kültürünü ifade eder. Hars, doğrudan milletin kökeninden, coğrafyasından ve sosyal yapısından beslenen bir kavramdır. Türk milletinin harsı, tarihsel deneyimlerle şekillenmiş, halkın dilinden, geleneklerinden, inançlarından ve sosyal yapısından beslenen bir kültürel mirastır.

Gökalp, bu kültürün doğal bir gelişim sürecine dayandığını, bu nedenle de sosyal ve özgün bir karakter taşıdığını savunur. Ona göre bir ulusun harsı, milletin temel değerleri ve kimliğinin teminatıdır.

Gökalp’in bakış açısına göre, Türk milletinin gelişimi ve modernleşmesi, hars değerlerinin korunarak, Batı medeniyetinin unsurlarıyla sentezlenmesiyle mümkün olacaktır.

Medeniyet: Evrensel ve Yapay Bir Olgu

Öte yandan, “medeniyet” kavramı Gökalp’in düşüncesinde daha evrensel, dışsal ve yapay bir olgu olarak yer alır. Medeniyet, farklı milletlerin ortak paydada bulunduğu, zamanla gelişen ve genellikle Batı merkezli olarak tanımlanan bilim, teknoloji, hukuk, sanat ve yönetim gibi alanlarda

birikmiş olan evrensel bir kültürdür. Medeniyet, her ne kadar halkların yaşamına yansısı da, daha çok bireylerin fertsel girişimleri ve toplumun üst sınıflarının yönlendirmeleriyle şekillenir. Gökalp'e göre medeniyet, toplumların birbirleriyle etkileşim içinde geliştikleri ve birbirlerine benzemek zorunda kalmadan evrimleşebildikleri bir yapıdır.

Ziya Gökalp, medeniyet ile hars arasındaki farkı net bir biçimde ortaya koyarak, bir ulusun Batı medeniyetine yönelmesi gerektiğini savunsa da, bu yönelimin Türk milletinin öz değerlerinden koparılmadan yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Gökalp, Batı medeniyetinin maddi ve bilimsel unsurlarını kendi ulusal kimliğimizle uyumlu bir biçimde almamızı önerirken, Türk harsı üzerinden de bu unsurların Türk toplumuna uyarlanmasını istemektedir.

Ziya Gökalp'e göre "muasırlaşmak". "...Avrupalılar gibi dritnavtlar, otomobiller, tayyareler yapıp kullanabilmek demektir; muasırlaşmak, şekilce ve maişetçe Avrupalılara benzemek değildir. Ne zaman malumat ve masnuat iktibas ve iştirası için Avrupalılara ihtiyaçtan mustağni olduğumuzu görürsek, o zaman muasırlaşmış olduğumuzu anlarız" (Gökalp, 1976a: 11-12).

Medeniyetle hars arasındaki önemli farklılıklar:

1. Medeniyet beynelmilel olduğu halde, hars millidir.
2. Medeniyet bir milletten başka bir millete geçebilir, fakat hars geçmez.
3. Bir millet, medeniyetini değiştirebilir; ancak, harsını değiştiremez.
4. Medeniyet, usul ve akıl vasıtalarıyla yapılır. Hars ilham ve hads vasıtalarıyla yapılır.
5. Medeniyet, iktisadi, dini, hukuki, ahlaki fikirlerin mecmuudur.
6. Hars, dini, ahlaki, bedii duyguların mecmuudur." (Gökalp, 1976e: 19).

Medeniyetin Hars Üzerindeki Etkisi

Gökalp'in düşüncesinde, Batı medeniyetinin etkisi hars üzerinde belirli bir dönüşüm yaratabilir, ancak bu dönüşüm halkın öz değerlerine zarar vermeden gerçekleşmelidir. Modernleşmenin yalnızca Batı'yı taklit etme olarak anlaşılması gerektiğini vurgulayan Gökalp, medeniyetin bir taklitten öte,

halkın özün korunarak yapılan bir yeniden şekillendirme olarak anlaşılması gerektiğini ifade eder.

Bu bağlamda Gökalp, Türk milletinin yalnızca Batı medeniyetine benzemekle kalmaması, aynı zamanda kendi kültürel değerlerini, dilini ve öz kimliğini muhafaza ederek bir Türk medeniyeti inşa etmesini arzu eder. Medeniyetin, hars üzerine inşa edilecek bir sentez yoluyla Türk milletinin çağdaş bir duruma ulaşabileceğini savunur.

Ziya Gökalp'in düşüncesinde Batı medeniyetine yönelme, Türk milletinin sadece dışarıdan bir taklit ve benzerlik geliştirmesi anlamına gelmez. Gökalp, Türk milletinin Batı'nın teknolojik, bilimsel ve ekonomik başarılarını kabul etmekle birlikte, kendi kültürel değerlerini, dilini ve öz kimliğini muhafaza ederek bir Türk medeniyeti inşa etmesini arzu eder.

Ona göre, Batı'dan alınacak unsurlar, Türk milletinin tarihsel ve kültürel mirasıyla uyumlu bir şekilde entegre edilmelidir. Bu entegrasyon, Türk toplumunun modernleşmesini sağlamakla birlikte, aynı zamanda Batı medeniyetinin gücünü ve etkisini kendi kültürel bağlamı içinde yeniden şekillendirerek Türk milletinin geleceğine hizmet etmelidir.

Ziya Gökalp'e göre dört çeşit millet vardır

1. "İmami Milletler (Teokratik Milletler)
2. Teşri Milletler (Yasamalı Milletler)
3. Harsi Milletler (Kültürel Milletler)
4. İstiklalini Kaybetmiş Milletler"

Ziya Gökalp'in milletler sınıflandırması, sosyal ve siyasal yapıları anlamada önemli bir katkıdır. Gökalp, milletleri farklı evrelerde tanımlar ve bu evreleri tarihsel bağlamda inceler. Bu tanımlar, yalnızca sosyo-kültürel değişimlere değil, aynı zamanda devletin işleyişine, kültürel gelişime ve bağımsızlık durumlarına da atıfta bulunur.

Gökalp'e göre, "İmami milletler", ilk toplumsal yapıların olduğu, henüz devletleşmenin tam olarak olgunlaşmadığı, dini otoritenin merkezi olduğu milletlerdir. Bu milletler, başlangıçta daha çok dini birliğe dayanır ve toplumsal yapıları genellikle köy ya da aşiret esaslıdır. Bu tür milletler, Doğu'da İlk Çağ'da varlık gösterirken, Batı'da Orta Çağ'da benzer yapılar gözlemlenmiştir. Bu evrede, toplumsal

düzenin ve devletin şekillendiği temeller atılmaktadır.

Gökalp, “Teşrii milletler” ifadesiyle, feodal yapılarının yıkıldığı, merkezi otoritelerin zayıflama-ya başladığı, ulusal egemenliğin ortaya çıktığı bir dönemin milletlerini tanımlar. Feodalite sonrası, mutlak monarşilerin yerini ulusal egemenliğe dayalı devletler almıştır. Bu milletler, ulusun iradesine dayalı modern devlet yapılarının temellerinin atıldığı bir dönemi ifade eder.

“Harsi milletler” kavramı ise, belirli bir kültürün kendi içindeki gelişimini ve medeniyete katkıda bulunmasını vurgular. Bu milletler, tarihsel süreç içinde kendilerine ait kültürel değerleri geliştirmiş, bu değerler aracılığıyla medeniyetin şekillenmesine katkı sağlamıştır. Bu noktada, Gökalp’in vurguladığı önemli bir öge, bir milletin yalnızca varlık göstererek değil, medeniyetin bir parçası olarak kültürel anlamda gelişim göstermesidir.

“İstiklalini Kaybetmiş Milletler”, bağımsızlıklarını yitirmiş, başka bir milletin egemenliğine girmiş toplulukları tanımlar. Bu milletler, kendi içindeki potansiyeli taşımasına rağmen dışsal etkenlerden dolayı özgürlüklerini kaybetmişlerdir. Bu grup, tarihsel olarak sömürgecilik ya da işgal altındaki milletlere işaret eder.

Gökalp’in bu sınıflandırması, bir milletin tarihsel gelişimini ve sosyo-kültürel evrimini anlamada önemli bir model sunar. Her bir evre, bir milletin özgün yapısal ve kültürel özelliklerinin bir yansımasıdır. Bu sınıflandırma, aynı zamanda Gökalp’in modernleşme anlayışının, geçmişin izlerinden koparak kendi kimliğini bulmaya yönelik bir süreç olduğunu da ortaya koyar. (Ziya Gökalp, 1977a: 12-16).

Türk Milleti kimliğini kaybetmeden Batı’nın kültürel birikiminden yararlanabileceği bir sentez oluşturabilir:

Gökalp, Türk milletinin kimliğini kaybetmeden Batı’nın kültürel birikiminden yararlanabileceği bir sentez yaratmayı hedefler. Gökalp’in vizyonu, Türk milletinin Batı medeniyetine bağımlı bir şekilde şekillenen bir kültür değil, Batı ile karşılıklı etkileşim içinde özgün bir medeniyet geliştirmesi gerektiğini savunur. Bu yaklaşım, Batı’nın değer-

lerine karşı duyulan hayranlığın bir taklide dönüşmesini engelleyerek, Türk milletinin kendi özgün kimliğini ve kültürel özelliklerini modern dünyada yeniden güçlü bir şekilde var etmesini amaçlar.

Gökalp’in önerdiği Türk medeniyeti anlayışı, yalnızca Batı’nın materyalist başarılarını değil, aynı zamanda Türk halkının manevi, ahlaki ve dini değerlerini de göz önünde bulundurur. Böylece, Batı medeniyetinin maddi ilerlemeleriyle, Türk milletinin harsının manevi unsurları bir araya getirilerek, hem modern hem de geleneksel unsurları harmanlayan bir toplum yapısı oluşturulabilir. Bu, Gökalp’in Türk milliyetçiliği ve modernleşme anlayışının temel taşlarından biridir.

Ziya Gökalp’in “medeniyet” ve “hars” arasındaki farkı netleştirmesi, Türk milliyetçiliği ve modernleşme anlayışını şekillendiren temel unsurlardan biridir.

Gökalp, Batı medeniyetine yönelmenin, ancak Türk milletinin harsını unutmadan yapılması gerektiğini vurgulamış, böylece bir yandan evrensel medeniyetin kazanımlarından faydalanırken, diğer yandan Türk milletinin özgün kültürel kimliğini korumayı amaçlamıştır.

Gökalp’in bu yaklaşımı, Türk modernleşmesinin özünü oluştururken, kültürel kimlik ve evrensel medeniyet arasındaki dengeyi bulmaya yönelik bir arayış olarak günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Ziya Gökalp Batı Modernleşmesi kapsamında esasta Türk Modernleşmesinin formülü teorik olarak bu esaslara bağlıdır. Türk Modernleşmesini pratikte gerçekleştirecek olan uygulamalar başta devlet kurucu kadroların ve her alandaki bilim insanlarının sırtındadır.

Ziya Gökalp medeniyeti bütün ulusların ortak malı olarak görmüş ve bunun beynelmilel olduğunu ancak harsın millidir, Medeniyet bir milletten başka bir millete geçebilir, fakat hars geçmez. Bir millet, medeniyetini değiştirebilir; ancak, harsını değiştiremez. Medeniyet, usul ve akıl vasıtalarıyla yapılır. Hars ilham ve hads vasıtalarıyla yapılır. Medeniyet, iktisadi, dini, hukuki, ahlaki fikirlerin mecmuudur. Hars, dini, ahlaki, bedii duyguların mecmuudur.” (Gökalp, 1976: 19).

Medeniyet ile hars arasındaki ayırım

Medeniyet ile hars arasındaki ayırımı bu biçimde yapan Ziya Gökalp, harsı, bir toplumun organik bağlarını oluşturan ve topluluğun kimliğini şekillendiren değerler, inançlar ve geleneklerle ilişkilendirir. Gökalp'e göre hars, toplumu bir arada tutan doğal bağların ve unsurların bir yansımasıdır. Bu bağlamda, hars, özellikle klan, aşiret ve kavim gibi topluluklarda, o topluluğu bir araya getiren fikir ve kurumların organik olarak bütünleşmesiyle ortaya çıkar. Bu, toplumu oluşturan bireylerin tarihsel, kültürel ve dini bağlamda derin bir doğal birlik içinde olmalarını ifade eder.

Gökalp, harsın, bireylerin belirli bir kültürel mirasa, geleneklere ve dini inançlara dayalı olarak bir araya gelmelerini sağlayan güç olduğunu savunur.

Hars, toplumsal yapıyı belirleyen, ancak değişmeyen bir sosyolojik temele sahiptir. Bu nedenle, hars, bir halkın içsel değerlerinden ve geçmişten gelen mirasından beslenen, toplumsal yapının sürekliliğini sağlayan temel bir unsurdur.

Hars, halkın özünü, kimliğini koruyan ve bu kimlik doğrultusunda bir arada durmalarını sağlayan bir güçtür.

Gökalp'in bu tanımı, Batı medeniyetinin dışsal, rasyonel ve teknolojik yönlerinin aksine, Türk milletinin organik bağlarını ve kültürel kimliğini koruma ihtiyacını vurgular.

Öte yandan, Gökalp medeniyetin hars'tan farklı bir kavram olduğunu ifade eder. Medeniyet, bireylerin ve toplumların ilerlemesini sağlayan, evrensel bir olgu olarak tanımlanabilir. Medeniyet, daha çok sosyal ve maddi bir düzeye işaret eder; bilim, teknoloji, ekonomi gibi gelişmeler medeniyetin temel göstergeleri olarak görülür. Medeniyetin, toplumun doğal bir gelişim süreci olan hars'tan ayrılmasının nedeni, medeniyetin daha çok insanî ve yapay faktörlerden beslenmesidir. Bu iki kavram arasındaki ayırım,

Gökalp'in Türk milletinin modernleşme sürecinde hem geçmişini hem de geleceğini nasıl şekillendirmesi gerektiği konusunda temel bir ilke oluşturur.

Gökalp'in hars ve medeniyet arasındaki ayırımı,

Türk milletinin geçmişten gelen kültürel değerlerine sahip çıkarak, Batı'dan alacağı teknolojik ve ekonomik katkılarla birleştireceği modernleşme modelini savunur. Bu yaklaşım, Türk milletinin kimliğini kaybetmeden çağdaş bir medeniyet inşa etmesini amaçlar ve halkın manevi değerlerinin, modernleşme sürecinin temel unsuru olmasını sağlar.

Hars, toplum için özel değerlerdir

Ziya Gökalp'in düşüncesine göre hars, toplumun özünü oluşturan, onu tanımlayan ve şekillendiren özel değerlerdir. Bu değerler, bir milletin tarihsel süreçlerinden süzülen kültürel, ahlaki ve dini öğelerden beslenir.

Gökalp, harsı, bir milletin kimliğini belirleyen, onun geçmişiyle olan bağlarını sürdüren ve bu bağlar üzerinden gelecek nesillere aktarılan toplumsal miras olarak tanımlar. Bu miras, bir toplumun zihniyetini, davranış biçimlerini ve yaşam tarzını şekillendiren unsurlardır.

Hars, yalnızca bir topluluğun bireylerinin yaşam tarzını değil, aynı zamanda o topluluğun özünü ve kimliğini belirler. Gökalp'e göre, hars, toplumu birbirine bağlayan güçlü bir organik bağdır ve topluluğun geleneksel değerlerinin, örf ve âdetlerinin bir bütünüdür. Bu bağlamda, hars, bir milletin kültürünü, dilini, dini inançlarını, ahlaki normlarını ve diğer toplumsal özelliklerini kapsar. Harsın bu unsurları, toplumun özünü oluşturan temel taşlar olup, toplumun kimliğinin korunmasında önemli bir rol oynar.

Hars, aynı zamanda toplumun bir arada var olmasını sağlayan bir sosyal yapıyı ifade eder. Bir milletin tarihi, gelenekleri ve değerleri, o milletin halkını bir arada tutan ve ortak bir amaç etrafında birleştiren unsurlardır. Bu toplumsal değerler, bireylerin ve grupların birbirlerine karşı duyduğu sorumlulukları, aidiyet duygusunu ve toplumsal dayanışmayı pekiştirir. Bu bağlamda, hars, bir toplumun kültürel devamlılığını sağlayan, doğal bir yapı olarak karşımıza çıkar.

Gökalp, Batı medeniyetini ve onun unsurlarını değerlendirirken de harsın korunmasına özel bir önem verir. Batı'nın modernleşme ve teknolojik ilerleme gibi unsurlarını Türk toplumuna aktarır-

ken, bu ilerlemenin harsla uyum içinde olması gerektiğini savunur.

Türk toplumunun, Batı'nın değerlerini ve medeniyetini benimsemesinin, öz kimliğini kaybetmeden gerçekleştirilmesi gerektiğine vurgu yapar. Batı medeniyeti, özellikle bilim ve teknoloji alanında, Türk toplumunun gelişimini sağlasa da, halkın geleneksel kültürünü ve değerlerini koruması gerektiğini belirtir.

Hars, bir milletin tarihi ve kültürel birikiminin bir toplamı olup, o toplumun kimliğini belirleyen özel değerlerdir. Ziya Gökalp'in düşüncesinde, bu değerler Türk milletinin modernleşme sürecinde bir rehber işlevi görür. Modernleşme, bu özel değerlerin korunarak, Batı medeniyetinden alınacak unsurlarla birleştirilmesiyle mümkün olacaktır.

Hars toplum dayanışmasının temelini oluşturur

Ziya Gökalp'in düşünce sisteminde hars, toplum dayanışmasının temelini oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Hars, bir toplumun kültürel, ahlaki ve dini değerlerinden oluşan bir toplumsal yapıdır ve bu yapı, bireylerin bir arada yaşamalarını sağlayan dayanışma duygusunun temelini atar. Gökalp'e göre, harsın içinde yer alan ortak değerler, inançlar, gelenekler ve örfler, toplumun bireyleri arasında güçlü bir bağ kurar ve onları ortak bir amaç etrafında birleştirir.

Toplum dayanışması, bireylerin birbirlerine karşı duyduğu sorumluluk duygusu, yardımlaşma, dayanışma ve ortak yaşam amacına ulaşma arzudur. Gökalp'e göre, bir milletin harsı, bu dayanışmayı pekiştiren temel bir araçtır. Çünkü hars, yalnızca bireylerin günlük yaşamını etkilemekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal yapıyı oluşturan kurumsal ve sosyal değerlerin bir yansımasıdır. Bir toplumun üyeleri, bu ortak değerler etrafında bir araya gelir, birbirlerine karşı bir aidiyet duygusu besler ve bu duyguyla birlikte toplum içinde güçlü bir birlik hissi oluştururlar.

Bu bağlamda, harsın taşıdığı toplumsal değerler, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenler. Ortak dil, kültür, gelenekler, dinî inançlar ve ahlaki normlar, toplumsal ilişkilerin temel taşlarını oluşturur. İnsanlar bu değerler etrafında birleşerek,

toplumsal yaşamda daha uyumlu ve işbirlikçi bir şekilde bir arada yaşarlar. Gökalp, harsın sadece bir kültürel miras olmadığını, aynı zamanda toplumun geleceğini şekillendiren dinamik bir güç olduğunu vurgular. Bu güç, toplumdaki her bireyi ve toplulukları, ortak bir toplumsal bilinç etrafında birleştirir ve dayanışma duygusunu güçlendirir.

Gökalp, toplumun gelişimi ve modernleşmesi açısından da harsın önemini vurgular. Batı medeniyetini ve onun sunduğu modernleşme unsurlarını Türk toplumuna aktarırken, harsın korunması gerektiğini savunur. Toplumda var olan hars değerleri, modernleşme sürecine uyum sağlarken kaybolmamalıdır. Bu değerlerin korunması, hem toplumsal dayanışma hem de ulusal kimlik açısından kritik bir öneme sahiptir.

Ziya Gökalp'in düşüncesinde hars, bir toplumun dayanışma ruhunun, aidiyet duygusunun ve toplumsal bütünlüğünün temelini oluşturan önemli bir kavramdır. Toplumun üyeleri arasında ortak bir değerler bütününe dayalı güçlü bir bağ kurarak, toplumsal dayanışmayı mümkün kılar. Bu dayanışma ise toplumun huzurlu bir şekilde gelişmesini ve modernleşmesini sağlayacak en sağlam zemini oluşturur.

Harsın tabii bir tekâmüle sahiptir

Ziya Gökalp'e göre hars, yani bir toplumun kültürel değerleri ve bu değerlerin ifadesi olan gelenekler, tabii bir tekâmüle sahiptir. Bu, harsın doğal süreçlerle şekillendiği, toplumun yaşam biçimi, çevresi ve tarihsel birikimiyle sürekli bir değişim ve gelişim içinde olduğu anlamına gelir.

Gökalp, harsı toplumların organik yapısına bağlayarak onun doğal bir gelişim süreci izlediğini vurgular. Ona göre, bir milletin harsı, bireylerin bilinçli müdahalesi olmaksızın, toplumun kendi iç dinamikleriyle ve çevresel şartların etkisiyle şekillenir. Bu süreç, doğal bir akış içerisinde ilerler ve toplumsal ihtiyaçlar, değişen zaman şartları ve etkileşimlerle zenginleşir. Dolayısıyla hars, zamanla yeni unsurları bünyesine katar, eski unsurları yeniden yorumlar ve kendini yeniler.

Gökalp'in bu görüşü, harsın değişim ve süreklilik arasındaki dengesine dikkat çeker. Her ne kadar hars doğal bir evrim geçiriyor olsa da bu evrim,

köklü geleneklerin ve temel değerlerin tamamen terk edilmesi anlamına gelmez. Aksine, toplumun kültürel mirasını oluşturan bu değerler, değişim sürecine uyum sağlayarak varlığını sürdürür. Örneğin, Türk harsı, tarih boyunca çeşitli medeniyetlerle etkileşime girerken, özünü koruyarak sürekli bir tekâmül göstermiştir.

Bu bağlamda, harsın tabii bir tekâmüle sahip olması, onun durağan bir yapıdan ziyade dinamik bir süreç olduğunu gösterir. Gökalp'e göre, modernleşme sürecinde bu doğal gelişimin bozulması büyük önem taşır.

Toplumlar, harslarını zorla dönüştürmeye ya da kökten değiştirmeye çalışmamalıdır; çünkü harsın yapay müdahalelerle değiştirilmesi, toplumsal dokunun zarar görmesine neden olabilir. Doğal süreçlerin akışına uygun bir şekilde gelişen hars, hem bireylerin hem de milletin kimlik ve aidiyet duygusunu güçlendirir.

Ziya Gökalp'in hars anlayışı, onun doğal bir evrim sürecine sahip olduğunu vurgular. Bu süreç, toplumun kendine özgü koşullarına ve tarihsel birikimine dayanır. Gökalp, bu doğal gelişimi desteklerken, harsın köklerinden koparılmadan ve toplumun kimliğini zedelemeyen modernleşmeye katkıda bulunmasını arzu eder.

Tabii tekamülle gelişen hars dışarıdan alınmaz

Ziya Gökalp'e göre, hars (kültür) tabii tekâmülle gelişen bir olgu olduğu için dışarıdan alınamaz. Bu anlayış, harsın bir milletin kendi tarihî, coğrafi ve toplumsal koşulları içinde şekillenen özgün bir yapıya sahip olduğunu ifade eder.

Gökalp, harsın toplumun organik bir parçası olduğunu, dışarıdan ithal edilemeyeceğini ve ancak doğal bir süreç içerisinde gelişebileceğini savunur.

Bir milletin harsı, onun hayat tarzını, geleneklerini, inançlarını ve estetik değerlerini yansıtır.

Gökalp'e göre bu değerler, uzun bir tarihî süreç içinde meydana gelir ve o milletin öz kimliğini oluşturur. Bu nedenle, dış bir medeniyetten alınan değerler veya kurumlar, o milletin harsına doğrudan dâhil edilemez. Aksi halde, toplumun doğal dengesi ve özgün kimliği zarar görebilir.

Gökalp, Batı medeniyeti ile Türk kültürü ara-

sındaki ilişkiyi ele alırken de bu noktaya dikkat çeker. Ona göre, Türk milleti Batı medeniyetinin bilim ve teknolojisini benimseyebilir; çünkü bu unsurlar evrensel bir nitelik taşır. Ancak, Batı'nın hars unsurları (örneğin, edebiyat, sanat ve günlük yaşam pratikleri) doğrudan Türk toplumuna aktarılamaz. Çünkü bunlar, Batı milletlerinin tarihî ve toplumsal şartlarının bir ürünü olup, Türk milletinin özgün yapısıyla uyuşmayabilir.

Bu bağlamda Gökalp, hars ile medeniyet arasındaki farkı da vurgular. Medeniyet, evrensel bilgi ve teknikleri ifade ederken; hars, bir milletin öz değerlerini yansıtır.

Medeniyet dışarıdan alınabilir ve evrensel olduğu için farklı milletler arasında paylaşılabilir. Ancak hars, yalnızca bir milletin kendi içinde doğal bir şekilde gelişir ve bu nedenle bir başka millettten alınması mümkün değildir.

Gökalp'in bu yaklaşımı, bir milletin kendi kültürel değerlerini korumasını ve bu değerleri doğal bir gelişim sürecine uygun olarak zenginleştirmesini savunur.

Dışarıdan alınan unsurlar, harsın doğal yapısını bozabileceği için, Gökalp'e göre modernleşme sürecinde bu unsurların seçici bir şekilde ve harsın özüne uygun biçimde uyarlanması gerekir. Bu, hem milletin kimliğinin korunmasını hem de modernleşme hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir denge unsurudur.

Medeniyet milletlere özgü değil evrenseldir

Ziya Gökalp, medeniyetin (uygarlık) doğasını açıklarken, onun milletlere özgü değil, beynelmilel (evrensel) bir olgu olduğunu vurgular. Ona göre, medeniyet bir milletin kendi iç dinamiklerinden ziyade, insanlığın ortak birikimi ve gelişimiyle şekillenir. Bu sebeple, medeniyet unsurları, farklı milletler arasında kolaylıkla aktarılabilir ve paylaşılabilir.

Gökalp'e göre, medeniyetin beynelmilel niteliği, bilim, teknoloji, hukuk, ekonomi ve yönetim gibi alanlarda evrensel bir standart ve ortak bilgi zemini oluşturur. Örneğin, matematik, fizik veya mühendislik gibi bilim dalları, milletlerin öznel deneyimlerinden bağımsız olarak tüm insanlığın hizmetine sunulmuş ortak kazanımlardır. Bu ne-

denle, bir milletin başka bir millettten bilimsel veya teknik bilgi alması, o milletin kimliğini veya özünü tehdit etmez.

Ancak Gökalp, medeniyetin beynelmilel karakterini savunurken, onun hars ile karıştırılmaması gerektiğine dikkat çeker. Hars bir milletin tarihî, toplumsal ve coğrafi şartlarıyla yoğrulan öz değerlerini, geleneklerini ve yaşam tarzını temsil ederken; medeniyet, tüm insanlığa ait olan ve milletler üstü bir yapıya sahiptir. Bu ayırım, Gökalp'in modernleşme ile kültürel kimliği dengeleme çabasının temelini oluşturur.

Gökalp'in perspektifinde Türk modernleşmesi, Batı medeniyetinin evrensel unsurlarını benimseyerek bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uydurmayı gerektirir. Ancak bu süreçte Türk milletinin harsı, yani özgün kültürel kimliği korunmalı ve geliştirilmelidir. Bu yaklaşım, medeniyet ile hars arasındaki farklılıkların anlaşılmasıyla mümkün olabilir.

Gökalp'in "medeniyet beynelmileldir" vurgusu, bir milletin modernleşme sürecinde, evrensel bilgi ve teknolojiyi benimserken, kültürel özünü koruyarak özgünlüğünü muhafaza etmesi gerektiği anlayışına dayanır. Bu düşünce, hem Türk modernleşmesinin temelini hem de evrensel medeniyet ile yerel kültür arasında bir denge kurma çabasını ifade eder.

Medeniyet Tarihî süreç için devamlı evrilen bir süreçtir

Ziya Gökalp, medeniyetlerin tarihî süreç içinde evrilen dinamik yapısını incelemiş ve bu bağlamda medeniyetleri farklı devirlere ayırmıştır. Ona göre, medeniyet, toplumların tarihî, coğrafi ve kültürel şartlar doğrultusunda şekillenen ortak bilgi, değer ve kurumlar bütünüdür. Ancak bu ortak yapı, zamana ve mekâna bağlı olarak farklı nitelikler kazanır.

Gökalp, antik dönemde Mısır medeniyeti ve Akdeniz medeniyeti gibi coğrafi ve kültürel temelli medeniyetlerin varlığından söz eder. Bu medeniyetler, dönemin toplumsal ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmiş, tarım, mimari, yazı ve yönetim gibi alanlarda insanlık tarihine önemli katkılar sağlamıştır. Bu dönemde medeniyetler, genellikle yerel

bir karakter taşıyor ve büyük ölçüde coğrafi sınırlarla belirlenir.

Orta Çağ'a gelindiğinde ise Gökalp, medeniyetlerin coğrafi özelliklerden ziyade, dini ve ideolojik temellere dayandığını ifade eder. Avrupa'da Hıristiyan medeniyeti, toplumsal ve siyasal yapıları şekillendiren bir güç haline gelmiştir. Aynı dönemde, Asya ve Afrika'da ise İslam medeniyeti hâkim olmuştur. Bu medeniyetler, dini değerler çerçevesinde bilim, sanat, hukuk ve toplum düzeni gibi alanlarda gelişmeler kaydetmiş, insanlığın ortak bilgi havuzuna önemli katkılarda bulunmuştur.

Gökalp'in medeniyetleri devirlere ayırması, onun tarihsel gelişim ve değişim süreçlerine olan ilgisini ortaya koyar. Medeniyetlerin bu şekilde sınıflandırılması, insanlığın farklı dönemlerdeki düşünce yapısını ve toplumsal örgütlenme biçimlerini anlamaya yönelik bir çaba olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, medeniyetlerin değişen dönemlere göre farklı karakteristikler kazanması, Gökalp'in "medeniyet beynelmileldir" görüşüyle de uyumludur; çünkü bu durum, medeniyetlerin evrensel bir olgu olduğunu ancak zamana ve mekâna göre biçim değiştirdiğini gösterir.

Ziya Gökalp'in medeniyetlerin tarihsel dönemlere göre sınıflandırılması, onun toplumsal değişim ve modernleşme konusundaki düşüncelerine ışık tutar. Bu yaklaşım, tarihsel süreçte medeniyetlerin birikimsel niteliğini ve kültürel kimliklerin bu süreçteki rolünü anlamak açısından önemli bir perspektif sunar.

Ziya Gökalp, Türklerin tarihsel gelişim sürecinde medeniyetler arası geçişin önemli bir rol oynadığını savunur. Gökalp'e göre, Türkler, İslamiyet'i kabul etmeden önce Uzak Doğu medeniyetine ait bir toplum yapısı içindeydi. Bu dönemde, Türkler Orta Asya'nın steplerinde, göçebe yaşam tarzını benimsemiş, Çin ve diğer Uzak Doğu toplumlarıyla kültürel ve ticari ilişkiler kurmuşlardı. Uzak Doğu medeniyeti, özellikle tarıma dayalı yerleşik düzen ve çok yönlü düşünce sistemleri ile öne çıkmaktaydı.

İslamiyet'in kabulü ile birlikte Türklerin, Doğu medeniyetine dahil olduklarını belirten Gökalp, bu geçişin, Türk toplumunun kültürel ve dini kim-

liğini derinden şekillendirdiğini ifade eder. İslamiyet, Türk toplumunun sosyal, kültürel ve siyasal yapılarında büyük değişimlere yol açmış, Arap ve Pers kültürleriyle yoğun bir etkileşim başlamıştır. Bu dönemde Türkler, İslam'ın öğretileriyle şekillenen Orta Doğu'nun kültürel ve medeniyet düzeyine dâhil olmuş, hem bilimsel hem de sanatsal alanda önemli katkılar yapmışlardır. İslam dünyası ile olan bu etkileşim, Türkler için hem bir kimlik inşası hem de medeniyetler arası bir köprü görevi görmüştür.

Gökalp'in belirttiği bir diğer önemli nokta ise, son asırlarda Türklerin Batı medeniyetine girmeleri gerektiğidir. Bu fikir, Gökalp'in modernleşme anlayışının temelini oluşturur. Batı medeniyeti, sanayi devrimi, bilimsel gelişmeler ve toplumsal yeniliklerle şekillenen bir yapıya sahipti. Gökalp, Batı'nın bu alandaki üstünlüğünü kabul etmekle birlikte, Türklerin kendi kültürel kimliklerini koruyarak bu medeniyetin bilgi ve değerlerinden faydalanmaları gerektiğini savunur. Türkler için Batı medeniyetine katılmak, modernleşme sürecinde kalkınmayı, toplumsal yapıyı güçlendirmeyi ve uluslararası alanda etkin bir yer edinmeyi hedefleyen bir adım olarak görülür.

Ziya Gökalp'in Türklerin medeniyetler arası geçişine dair görüşleri, Türklerin tarihsel olarak nasıl farklı medeniyetlerle etkileşimde bulduklarını ve bu etkileşimlerin toplumsal yapıyı nasıl dönüştürdüğünü anlamamıza yardımcı olur. Türklerin İslamiyet'ten önce Uzak Doğu medeniyetine, İslamiyet sonrasında Doğu medeniyetine, ve nihayetinde Batı medeniyetine girmeleri gerektiği fikri, Gökalp'in modernleşme anlayışının evrensel bir sürecin parçası olarak görülebilir. (Gökalp, 1976: 18).

Din Medeniyet Arasında Doğrudan Bir İlgili Kurulamaz

Ziya Gökalp, medeniyetlerin yalnızca dinlere indirgenemeyeceğini savunarak, medeniyetlerin çok daha geniş bir kültürel, toplumsal ve tarihsel birikimi yansıttığını ifade eder. Gökalp'e göre, Batı medeniyeti sadece Hristiyanlık ile özdeşleştirilemez ve Doğu medeniyeti de yalnızca İslam'la sınırlı değildir. Medeniyetler, dinlerin ötesinde, toplum-

sal yapılar, ekonomik ilişkiler, bilimsel ve kültürel gelişmeler gibi pek çok faktörün etkileşimiyle şekillenir.

Gökalp, Batı medeniyetini sadece Hristiyanlıkla tanımlamayı reddeder. Batı medeniyeti, Rönesans, Aydınlanma ve Sanayi Devrimi gibi süreçlerle şekillenmiş, bireysel özgürlükler, bilimsel düşünce, demokratik yönetim biçimleri gibi unsurlarla gelişmiştir. Aynı şekilde, Doğu medeniyeti de yalnızca İslam'a indirgenemez. Doğu medeniyeti, binlerce yıllık bir kültürel geçmişi ve farklı inanç sistemlerini içinde barındıran, özellikle Arap, Pers ve Hint kültürlerinin etkileşimiyle şekillenen bir yapıdır.

Gökalp'in bu yaklaşımı, medeniyetlerin sadece dini öğelerle sınırlanamayacak kadar karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olduğunu vurgular. Bir medeniyetin tanımlanmasında, onun manevi ve kültürel yapısının yanı sıra sosyal yapıları, yönetim biçimleri, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri de dikkate alınmalıdır. Bu nedenle Batı ve Doğu medeniyetlerinin de dinle tanımlanması yanıltıcı olur. Her medeniyet, kendi tarihsel ve kültürel bağlamında değerlendirilmelidir. Bu yaklaşım, Gökalp'in modernleşme anlayışının evrensel bir perspektife dayandığını ve farklı kültürlerin karşılıklı etkileşimleri üzerinden ilerlemeyi amaçladığını gösterir. (Gökalp, 1976a: 51).

Türkler, Orta Asya'da millet şeklinde yaşadıklarında Uzak Doğu medeniyetine dahil iken, Batı'ya göçerek devlet kurmaları ile Doğu medeniyetine dâhil olmuştur. Devletin yıkılması ile ulusal bir devlet kurarak Batı medeniyetine girmek üzere gayret göstermişlerdir (Gökalp, 1976a: 48-50).

Medeniyetin Evrenselliği ve Millî Kültürün Özgünlüğü

Gökalp, medeniyetin evrensel bir nitelik taşıdığını, ancak her milletin kendi kültürel değerleriyle bu evrenselliğe katkıda bulunabileceğini savunur. Ona göre, Türk milleti, kendi kültürel unsurlarıyla Batı medeniyetinin bir parçası olabilir ve bu süreçte kültürel bağımsızlığını koruyabilir.

Gökalp, Batı medeniyetinin Türk toplumu üzerinde yaratabileceği olumsuz etkileri eleştirirken, Batı'dan alınacak unsurların dikkatli bir şekilde seçilmesi gerektiğini belirtir. Batılılaşma sürecinde

“taklit” yerine, “yaratıcı bir sentez” oluşturulması gerektiğini savunur.

Gökalp'e göre, çağdaşlaşma süreci yalnızca Batı'nın teknolojik ve bilimsel gelişmelerini benimsemekle sınırlı değildir. Bu sürecin bir parçası olarak, Türk milletinin kendi özgün değerlerini geliştirmesi ve bu değerlerle çağdaş dünyada yer edinmesi gerekmektedir.

Gökalp, modernleşme sürecinde Türk kültürü ile Batı medeniyetinin bir sentezinin oluşturulmasını önerir. Bu sentez, Türk milletinin hem modernleşme sürecine katılmasını hem de kendi kimliğini korumasını sağlar.

Gökalp'in kültür ve medeniyet ayrımına yönelik eleştiriler, bu iki kavramın birbirinden ayrılmayacağı iddiasına dayanır. Ancak Gökalp, bu ayrımın, Türk milletinin Batı medeniyetiyle ilişkisini anlamak ve yönetmek açısından gerekli olduğunu savunur.

Gökalp, milliyetçiliğin modernleşme sürecindeki rolüne vurgu yapar. Ona göre, milliyetçilik, modernleşmenin hem bir aracı hem de bir sonucudur. Bu bağlamda, Türk milletinin modernleşme sürecinde kendi kimliğini koruyarak ilerlemesi önemlidir.

Gökalp'in Batı modernleşmesi ve Türk milliyetçiliği üzerindeki düşünceleri, günümüzde de modernleşme süreçlerine dair önemli bir tartışma zemini sunmaktadır.

Onun kültür ve medeniyet ayrımına dayalı yaklaşımı, Türk milletinin kendi kimliğini koruyarak modernleşme sürecine katılmasını teşvik eden bir model olarak değerlendirilebilir. Bu model, hem Batı'nın bilimsel ve teknolojik kazanımlarını benimserken, hem de Türk milletinin kültürel özgünlüğünü koruma çabalarını temsil etmektedir.

Ziya Gökalp'in Türkçülük düşüncesi üzerine yapılan bu değerlendirme, Gökalp'in Osmanlı'nın çöküş sürecinde ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında geliştirdiği fikirlerinin derinlemesine bir analizini sunuyor. Gökalp, millet kavramını ümmet, devlet, kavim ve teba gibi terimlerden ayırarak özgün bir tanım geliştirmiştir. Millet, kültür, dil ve din ortaklığına dayalı bir topluluk olduğunu vurgulamış ve bu çerçevede Türk milletinin birliğini

sağlamayı amaçlayan düşünceler geliştirmiştir.

Gökalp, millet kavramını tamamen kültürel bir temele oturtur. Ona göre, aynı dine inanmak veya aynı devlete bağlı olmak bir milletin oluşumu için yeterli değildir. Millet, ortak bir kültür ve dile dayalı bir topluluktur. Bu bağlamda, dil ve kültür birliği Gökalp'in Türkçülük düşüncesinde merkezi bir yer tutar. Rusya'daki Türk topluluklarının yerel şiveler üzerinden ayrıştırılmasını, Türk birliğine yönelik en büyük tehditlerden biri olarak görmüştür.

Gökalp, İstanbul Türkçesi'nin ortak bir yazı dili olarak benimsenmesini savunmuştur. Ona göre, tüm Türk dünyası bu dil etrafında birleştiğinde kültürel ve dil birliği sağlanabilir. Bu hedef doğrultusunda, İsmail Gaspıralı gibi düşünürlerin girişimlerini örnek alarak, Tercüman gazetesi gibi yayınların Türk dünyasının ortak iletişim aracı olarak kullanılmasını önermiştir.

Gökalp, Türkçülüğü üç farklı düzeyde ele alır: Türkiyecilik, Oğuzculuk ve Turancılık. Ancak dönemin koşulları gereği, gerçekçi bir politika olarak Türkiyeciliği ön planda tutmuştur. Turancılık idealini bir kültürel birlik hedefi olarak görmüş, ancak politik düzlemde bunun gerçekleşmesinin zorluğunu kabul etmiştir.

Gökalp, Türk milletinin zayıflığını körükleyen sosyalizm, ümitsizlik ve okul baskısı gibi tehditlere dikkat çekmiştir. Rusya'nın yerel şiveleri teşvik eden politikaları, Türklerin dil birliğini bozmayı amaçlamaktadır. Bu durumun farkında olan Gökalp, Türklerin kendi kültürlerini koruyarak bir milli kimlik inşa etmelerini önermiştir.

Gökalp, Türkçülüğü, Türk milletini yükseltme çabası olarak tanımlar ve hiçbir milleti üstün görme iddiasında bulunmaz. Ona göre milletler doğaları gereği düşman değildir, bu düşmanlık emperyalist politikaların ve bağnaz fikirlerin ürünüdür. Bu anlayış, Gökalp'in Türkçülük düşüncesini barışçıl ve kapsayıcı bir çerçeveye oturtur.

Sonuç

Ziya Gökalp, Türk modernleşmesini Batı medeniyetiyle karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ele alırken, kültürel kimliğin korunması ve toplumsal yapının gelişmesi arasında denge kurma amacını

güdüyordu. Gökalp, Batı medeniyetini bir model olarak kabul etse de,

Türk milletinin Batı'ya benzemekle kalmayıp kendi öz değerlerini, dilini ve kültürünü de muhafaza ederek bir Türk medeniyeti inşa etmesi gerektiğini savunmuştur. Medeniyet ve hars arasındaki ayrım, Gökalp'in düşünce sisteminin temel taşlarını oluşturur. Hars, toplumun kimliğini oluşturan organik bir bağ iken, medeniyet, dışarıdan alınabilir ve evrensel bir kavram olarak tanımlanır.

Gökalp'in milletler sınıflandırması, tarihsel ve sosyo-kültürel yapıları anlamada önemli bir katkıdır. Milletlerin evrimi, feodal yapıdan modern ulus devletlere doğru bir geçişi anlatırken, aynı zamanda her milletin kültürel katkılarının medeniyetin şekillenmesindeki rolünü vurgular. "İmami milletler", "Teşrii milletler" ve "Harsi milletler" gibi kavramlar, milletlerin zaman içindeki gelişim süreçlerini açıklamakta önemli birer araçtır.

Gökalp'in düşünceleri, Türk milletinin modernleşme sürecini Batı'nın izinden gitmek yerine, Batı'nın değerlerinden faydalanarak kendi kültürel özgünlüğünü koruması gerektiği anlayışıyla şekillenir. Bu perspektif, sadece Türk milletinin değil, diğer toplumların da modernleşme süreçlerinde kendi kimliklerini kaybetmeden, evrensel değerlerle uyum içinde bir ilerleme kaydedebileceklerini ortaya koymaktadır. Gökalp'in modernleşme anlayışı, hem kültürel hem de toplumsal gelişim açısından bir rehber olarak günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Ziya Gökalp'in fikirleri, Türkçülük ideolojisinin temel taşlarını oluşturmuş ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında milli kimliğin inşasında önemli bir rol oynamıştır. Gökalp'in, Türk milletinin kültür ve dil birliğine yönelik düşünceleri, bugün bile Türk dünyasının entegrasyonu konusunda önemli bir referans noktası olarak kabul edilmektedir.

Ziya Gökalp, Türkçülük anlayışını sadece bir kültürel ya da toplumsal hareket olarak görmekle kalmaz, aynı zamanda dini inançların da bu kimlik yapısının bir parçası olduğunu savunur. Gökalp'e göre, din, bireysel bir mesele olup, ancak milli kültürle bütünleştiğinde gerçek anlam ve değer kazanır. Bu anlayış, Türk milletinin birliğini ve kimliği-

ni pekiştiren temel unsurlardan biri olarak görülür. Dini inançların toplumsal yapıya ve kültüre uyum sağlaması gerektiğini belirten Gökalp, bu perspektifte İslam'ı Türk kültürüne uygun bir şekilde yorumlamayı savunur.

Gökalp, Türk kültürünün kendi öz değerleriyle harmanlanmış bir İslam anlayışının önemini vurgular. Bu yaklaşım, İslam'ın evrensel ilkelerinin yanı sıra, Türk milletinin tarihsel, kültürel ve toplumsal yapısına uygun bir biçimde yaşanmasını öngörür. Gökalp'in dini Türkçülük anlayışı, sadece dini inançları değil, aynı zamanda Türk milletinin toplumsal yapısının yeniden şekillendirilmesi gerektiğini belirtir. Bu düşünce, dinin halkın manevi hayatını şekillendirirken, Türk kültürünün ve kimliğinin güçlendirilmesine de katkı sağlar.

Gökalp'in dini Türkçülüğü, Türk milletinin kimliğini oluşturan bir bütün olarak din ve kültürün uyumlu bir şekilde iç içe geçmesi gerektiğini savunur. Bu anlayış, hem toplumsal birliği pekiştiren hem de kültürel özgünlüğü koruyan bir perspektif sunar.

Gökalp'in görüşleri, Türk milletinin modernleşme sürecinde din ve kültürün birbirini tamamlayan öğeler olarak yer almasının önemini bir kez daha gözler önüne serer. (Gökalp, 1976a: 157).

Ziya Gökalp, iktisadi Türkçülük anlayışında, milli ekonominin temel alınması gerektiğini savunur. Ona göre, bir milletin bağımsızlığı yalnızca siyasi ya da askeri gücüne değil, aynı zamanda ekonomik bağımsızlığına da bağlıdır. Ekonomik bağımsızlık, bir milletin özgürlüğünü ve gelişmesini sağlayan temel unsur olarak görülür. Bu perspektiften hareketle Gökalp, milli kalkınmanın ancak yerli üretimi artırarak ve dışa bağımlılığı azaltarak mümkün olacağına inanır. Tarım, sanayi ve ticaret gibi temel ekonomik sektörlerde yerli üretimin güçlendirilmesi gerektiğini vurgular. Bu, sadece ekonomik büyüme için değil, aynı zamanda milli kimliğin korunması ve Türk milletinin kendi kaderini tayin etme hakkının güçlendirilmesi için de önemli bir adımdır.

Gökalp'in iktisadi Türkçülük anlayışında ayrıca mesleki teşkilatlanma önemli bir yer tutar. Ekonomik hayatın düzenlenmesi ve verimli hale getiril-

mesi için meslek gruplarının teşkilatlanması gerektiğini ifade eder. Bu yaklaşım, ekonomik etkinliğin artırılması, iş gücü piyasasının düzenlenmesi ve halkın ekonomik yaşamda daha aktif bir rol alması için gerekli bir adım olarak kabul edilir. Mesleki teşkilatlanma, aynı zamanda toplumun üretkenliğini artıracak ve ulusal kalkınma sürecine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Gökalp'in iktisadi Türkçülük anlayışı, milli ekonomiyi güçlendirmek için dışa bağımlılığı azaltmayı, yerli üretimi artırmayı ve ekonomik yapıyı düzenlemek için mesleki teşkilatlanmayı savunur. Bu düşünceler, Türk milletinin ekonomik bağımsızlığını kazandığı, sürdürülebilir bir kalkınma modeline dayalı bir geleceği inşa etmesine olanak tanıyacaktır (Gökalp, 1976a: 160).

Siyasi Türkçülük, Ziya Gökalp'in düşünce sisteminde önemli bir yer tutar ve Türk milletinin siyasi bağımsızlığına ve birliğine vurgu yapar. Gökalp, Türk milletinin kendi kaderini tayin etme hakkına sahip olması gerektiğini savunur. Bu düşünce, Türk milletinin özgür, bağımsız ve egemen bir devlet yapısına sahip olmasının temel ilkelerindedir. Ayrıca, dünya Türklüğünün birlik içinde olması gerektiği de Gökalp'in siyasi Türkçülük anlayışının temel unsurlarındandır. Bu bağlamda, Gökalp, Türk milletinin ulusal çıkarlarını savunarak, sadece yerel değil, küresel anlamda da güçlü bir Türk birliğinin oluşturulmasını önerir.

Gökalp, milli iradeye dayanan bir devlet anlayışını benimser. Ona göre, devletin temeli halktır ve halkın iradesi, devletin şekillenmesinde en belirleyici unsurdur. Bu anlayış, halkın devlet yönetiminde etkin rol oynamasını ve yönetimde söz sahibi olmasını öngörür. Halkın iradesinin, toplumun en geniş kesimlerini kapsayacak şekilde temsil edilmesi gerektiğini savunur. Gökalp, demokrasiyi, halkın yönetime katılımının sağlanması olarak tanımlar ve bu anlayışın gelişmiş bir Türk devleti için vazgeçilmez olduğunu belirtir.

Siyasi Türkçülük, ayrıca Türk milletinin devlet yapısının sadece milli birliğe dayalı değil, aynı zamanda modern dünya ile uyumlu bir şekilde şekillenmesi gerektiğini ifade eder. Gökalp, modern devlet anlayışını benimserken, geleneksel Türk

değerlerinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgular. Bu, halkın iradesine dayanan, bağımsız, güçlü ve birliğini koruyan bir Türk devletinin inşa edilmesine yönelik temel bir çağrıdır.

Gökalp'in siyasi Türkçülük anlayışı, Türk milletinin bağımsızlık ve birliğini savunurken, halkın yönetime etkin katılımını ve milli iradeye dayalı bir devlet yapısının oluşturulmasını öngörür. Bu anlayış, Türk milletinin kendi geleceğini tayin etme hakkına sahip olduğu, özgür ve güçlü bir devletin inşa edilmesini hedefler (Gökalp, 1976a: 163).

Türkçülük, Ziya Gökalp'in düşünce sisteminde, milli kültürü ve değerleri esas alarak Türk milletinin düşünce yapısını geliştirme amacını taşır. Gökalp, Batı'nın bilimsel düşünce yöntemlerini ve modernleşme süreçlerini benimserken, milli kültürden kopmamayı savunur.

Bu yaklaşım, Gökalp'in hem Batı'nın yeniliklerinden faydalanmayı hem de Türk milletinin tarihsel ve kültürel köklerine sadık kalmayı hedefleyen bir denge arayışıdır.

Ona göre, Türk milletinin çağdaşlaşması, Batı medeniyetini dışarıdan almakla değil, Batı'nın sağladığı bilimsel ve teknolojik gelişmeleri, kendi milli kültürel değerleriyle harmanlayarak bir ilerleme yolu açmakla mümkündür.

Gökalp, Türk milletinin tarihsel birikimini ve kültürel değerlerini koruyarak çağdaşlaşması gerektiğini ifade eder. Bu, sadece dışsal bir modernleşme değil, aynı zamanda içsel bir kültürel yenilenme sürecini de kapsar.

Türk milletinin öz değerlerinden, dilinden, geleneklerinden ve kültüründen beslenerek modern dünya ile uyumlu bir şekilde gelişmesi gerektiğini savunur. Türkçülük, bu sürecin bir parçası olarak, milletin kimliğini pekiştirecek ve onu çağın gereklerine uygun şekilde yeniden şekillendirecek bir düşünce hareketidir.

Ziya Gökalp'in Türkçülük anlayışı, Batı'nın bilimsel düşünce yöntemlerini benimsemenin yanı sıra, milli kültürün korunmasını ve güçlendirilmesini savunur.

Gökalp, Türk milletinin çağdaşlaşmasını, Batı'dan alınan bilimsel ve teknolojik yeniliklerle Türk milletinin kültürel kimliğini bütünleştirerek

gerçekleştirmeyi önerir. Bu anlayış, Türk milletinin geçmişine, kültürüne ve tarihsel mirasına sahip çıkarak, modernleşen bir toplum inşa etmenin temel yolunu gösterir (Gökalp, 1976a: 165).

Gökalp'in fikirleri, milli kimlik bilincinin oluşmasında ve Türk toplumunun modernleşme sürecinde önemli bir rol oynamıştır. Onun önerdiği reformlar, dil, edebiyat, sanat, ahlak, ekonomi ve siyaset gibi alanlarda milli bir yaklaşımı temel alır. Bu fikirler, Türk milletinin kültürel bütünlüğünü ve bağımsızlığını sağlamaya yönelik bir ideoloji olarak, Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında ve sonrasında etkili olmuştur. Ziya Gökalp, Türk modernleşme düşüncesinin öncülerinden biri olarak, Batıcılık konusunda özgün bir yaklaşım geliştirmiştir. Onun düşüncesinde medeniyet ve kültür ayrımı, Türk toplumunun modernleşme sürecinde Batı'nın teknolojik ve kurumsal yapılarını benimserken, milli kimliğini koruma gerekliliğine işaret eder.

Gökalp'in Batıcılık kavramını nasıl ele aldığını, Türk kimliğine dair özgün bir modernleşme modeli sunduğunu ve bu modelin günümüz Türkiye'sine yansımalarını incelemektedir.

19. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş süreci, Batı karşısında modernleşme gereksinimini kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu bağlamda, Türk aydınları arasında Batı'nın örnek alınması konusunda çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır.

Ziya Gökalp, Batı'yı körü körüne taklit etme fikrini reddederken, "medeniyet" ve "hars" kavramları aracılığıyla modernleşmenin temelini oluşturacak özgün bir model geliştirmiştir.

Gökalp, Batı'dan alınması gereken unsurları "medeniyet" olarak tanımlarken, milli kimliği oluşturan değerleri "hars" olarak adlandırmıştır. Ona göre, medeniyet evrensel bir nitelik taşır ve ilerlemenin temelidir. Bu nedenle, bilim, teknoloji ve hukuk gibi Batı medeniyetine ait unsurlar benimsenmelidir. Ancak kültür, bir milletin ruhu ve özünü oluşturur; dolayısıyla Türk milletinin kendi kültürüne (harsına) sahip çıkarak modernleşmesi elzemdir.

Gökalp, Batıcılık yaklaşımını "milli modern-

leşme" anlayışıyla harmanlamıştır. Batı'nın teknolojik ve bilimsel üstünlüklerinden faydalanılması gerektiğini savunurken, Türk toplumunun milli kimliğini tehdit eden Batılılaşma biçimlerine karşı çıkmıştır. Bu bağlamda, Batıcılığı, "medeniyetin teknik ve pratik yönlerinin alınması" olarak yorumlamış; "milli kültürün korunması ve geliştirilmesi" gerekliliğini vurgulamıştır.

Gökalp, Batıcılığın sadece biçimsel bir taklitçilikten ibaret olmaması gerektiğini savunmuş ve bu bağlamda eleştirel bir duruş sergilemiştir. Özellikle II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde onun düşünceleri, Türkiye'nin modernleşme sürecine teorik bir temel sunmuştur. Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlerde Gökalp'in halkçılık, milli iktisat ve laiklik gibi fikirlerinin etkisi açıkça görülmektedir.

Ziya Gökalp'in Batıcılık anlayışı, Türk modernleşmesinde özgün bir model oluşturma çabasıdır. Onun medeniyet ve kültür ayrımı, Türk toplumunun Batı'nın ilerici yönlerini alırken, milli kimliğini koruma mücadelesine rehberlik etmiştir. Gökalp'in düşünceleri, bugün de Türkiye'nin 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu, Batı karşısında yaşadığı askeri, ekonomik ve siyasi gerilemeler sonucunda, modernleşme ihtiyacını zorunlu bir şekilde gündemine almıştır. Bu dönemde modernleşme tartışmaları, Batı medeniyetinin tamamen benimsenmesi ya da milli kimliğin korunması arasında şekillenmiştir.

Ziya Gökalp, bu tartışmalar içerisinde hem Batı medeniyetine açık bir tutum sergilemiş hem de Türk kültürünün korunmasını esas alan özgün bir yaklaşım geliştirmiştir. Bu makale, Gökalp'in Batıcılık anlayışını teorik bir çerçevede inceleyerek, onun Türk modernleşmesine yaptığı katkıları ele almayı amaçlamaktadır. Gökalp'in modernleşme anlayışı, Batıcılığı medeniyet ve kültür arasındaki ayrım üzerinden değerlendiren bir yaklaşıma sahiptir.

Ona göre, medeniyet evrensel bir kavramdır ve Batı, modern medeniyetin temsilcisidir. Ancak kültür, bir milletin tarihsel ve sosyolojik bağlamda inşa ettiği değerler bütünü olarak, her toplum için benzersizdir.

Gökalp, modernleşmenin yalnızca Batı'nın bilimsel ve teknolojik başarılarını benimsemekle mümkün olduğunu savunmuş, fakat bu sürecin Türk kimliğini zedelememesi gerektiği konusunda uyarılarda bulunmuştur. Batı medeniyetinin araçsal unsurlarını almak, Türk milletinin kendi milli kültürünü yaşatmasına engel olmamalıdır. Gökalp'in Batıcılık anlayışı, "uygarlaşma" ile "taklit" arasında net bir ayırım yapar. Ona göre, taklitçi bir Batıcılık, milli kimliği tehdit eder ve toplumsal yabancılaşmaya yol açar. Bu nedenle, Batı medeniyetinin yalnızca bilim, teknoloji ve yönetim sistemi gibi ilerici yönleri benimsenmelidir.

Gökalp, bu yaklaşımı ile Osmanlı'daki Tanzimat ve Islahat reformlarına eleştirel bir perspektif geliştirmiştir. Gökalp'in medeniyet-kültür ayrımı, bu bağlamda yalnızca teorik bir çerçeve sunmaz, aynı zamanda Türk modernleşmesinde pratik bir yol haritası oluşturur. Gökalp, Türkçülüğün Esasları eserinde medeniyetin evrensel olduğunu, kültürün ise milli kimliği belirleyen bir olgu olduğunu ifade eder. Ona göre:

Kaynaklar

Gökalp, Z. 1976a. Türkçülüğün Esasları, Haz.: Mehmet Kaplan, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Gökalp, Z. 1976b. Türkleşmek İslamlaşmak Muasırlaşmak, Türk Kültür Yayınları İstanbul.

Gökalp, Z. 1976c. Kızıl Elma, Haz.: Hikmet Tanyu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 1976d. Yeni Hayat Doğru Yol, Haz.: Müjgan Cumbur, Kültür Bakanlığı Yayınları İstanbul.

Gökalp, Z. 1976e. Türk Medeniyeti Tarihi, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Gökalp, Z. 1977a. Makaleler Ii, Haz.: M. Orhan Durusoy, Gündüz Matbaası, Ankara.

Gökalp, Z. 1977b. Malta Konferansları, Haz.: Fahrettin Kırzioğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 1977c. Makaleler Iv, Haz.: Ferit Ragıp Tuncor, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Gökalp, Z. 1981a. Makaleler V, Haz.: Rıza Karadağ, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 1981b. Makaleler Viii, Haz.: Ferit

Ragıp Tuncor, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 1982a. Makaleler II, Haz.: Süleyman Hayri Bolay, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 1982b. Makaleler Ix, Haz.: Şevket Beysanoğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Gökalp, Z. 2010. Fırka Nedir? Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul.

GEÇMİŞLERİ ROMAN OLANLARIN ŞİİRİ

Onu doğurana fesatlık eden
Ateş burda diyen dumandır elbet
Gönül arzularken yıkılır beden
Dert olan çoğu kez dermandır elbet.

Demiri düzleyen bir metal törpü
Kimden zarar görür sirkenin küpü
Ağaç değilmidir kibritin çöpü
Ormanı yakan da ormandır elbet.

Herkeşçe bilinir o meşhur kıssa
Zulmün sarayında büyüdü Musa
Sonra hayatları dönen kabusa
Firaun'dur elbet Haman'dır elbet.

Dışladığım şahıs girdi düşüme
Ağlayıp durmuşum her gülüşüme
Ateşi olanda vardır üşüme
Zemheri nar gibi yamandır elbet.

Vaktin izahı yok tarifi yoktur
Zarar verilmiyor tahrifi yoktur
Bilgesi bulunmaz arifi yoktur
Zamanı anlatan zamandır elbet.

Gerçeği yansıtmaz endamlar tipler
Dallarda gül biter çamurdur dipler
Başka hayatları yazan edipler
Kendi geçmişleri romandır elbet.

Soğuktan donanı buzla ovarlar
Hep yok olmak için değil mi varlar
Doğru söyleyeni köyden kovarlar
Yalandır bu dünya yalandır elbet.

Şeyhmus ÇİÇEK

Giriş

Web, günümüz iletişim ve bilgi teknolojilerinin temel taşı haline gelen küresel bir bilgi paylaşım ağıdır. İnternetin bir hizmeti olarak tanımlanan web, ilk kez 1990'lı yılların başında Tim Berners-Lee tarafından geliştirilmiş ve kısa sürede dünya çapında yaygınlaşmıştır. Web'in temelini oluşturan hiper metin işaretleme dili (HTML) ve URL gibi standartlar, bilgiye erişim sürecini hızlı, kullanıcı dostu ve çok yönlü bir hale getirmiştir. Bugün, web bireylerin, işletmelerin ve toplulukların bilgiye ulaşma, paylaşma ve etkileşim kurma biçimlerini kökten değiştirmiştir.

Web'in en dikkat çekici özelliklerinden biri, farklı formatlardaki bilgileri (metin, görüntü, ses, video) aynı platformda birleştirerek kullanıcıya sunabilmesidir. Bu, eğitimden eğlenceye, alışverişten iş yönetimine kadar pek çok alanda devrim niteliğinde dönüşümler yaratmıştır. Özellikle Web 2.0'in ortaya çıkışıyla birlikte kullanıcıların içerik üretme ve paylaşma süreçlerine aktif katılımı mümkün olmuş, sosyal medya, bloglar ve forumlar gibi interaktif platformlar ortaya çıkmıştır. Günümüzde ise Web 3.0 ve blockchain teknolojileri ile daha merkezizetsiz, güvenilir ve kullanıcı odaklı bir web deneyimi hedeflenmektedir.

Web, yalnızca bilgiye erişim aracı değil, aynı zamanda küresel bir kültürel ve sosyal bağ kurma ortamıdır. İnsanlar, coğrafi sınırları aşarak farklı kültürlerle tanışabilir, fikir alışverişinde bulunabi-

lir ve ortak projeler gerçekleştirebilir. Aynı zamanda, eğitim ve sağlık gibi kritik alanlarda sağladığı imkanlarla toplumların yaşam kalitesini artırmada önemli bir rol oynar. Bu yönüyle, web'in yalnızca teknolojik bir yenilik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bir devrim olduğu söylenebilir.

Web tabanlı kültür portallarının gelişimi

Kültür, bir toplumun geçmişini, kimliğini ve değerlerini şekillendiren en önemli unsurlardan biridir. Dijital çağın sunduğu olanaklarla birlikte, kültürel mirasın korunması ve geniş kitlelere ulaşması, geleneksel yöntemlerden daha etkili hale gelmiştir. Web tabanlı kültür portalları, bir toplumun kültürel mirasını hem koruma hem de dünya çapında tanıtma aracı olarak büyük bir öneme sahiptir. Bu portallar, geçmişin birikimlerini modern teknolojinin imkânlarıyla buluşturarak, kullanıcılar için zengin bir kültürel deneyim sunar.

Dijitalleşmenin hız kazanması, kültürel bilginin geniş kitlelere ulaştırılmasını kolaylaştırmıştır. Özellikle web tabanlı portalları, kültürel içeriklerin derlenmesi, saklanması ve erişime sunulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Türk kültürünün geleneksel unsurları, halk sanatları, mutfak kültürü, edebi eserler ve tarihî değerleri gibi zengin içeriklere sahip bir toplum için, bu tür platformlar kültürel kimliği koruma ve yaşatma adına büyük bir fırsat sunar. Aynı zamanda bu portallar, kültürel bilinci artırarak, gelecek nesillere bir miras bırakmayı hedefler.

Kültür portallari, yalnızca bilgi sunmakla kalmayıp, aynı zamanda kullanıcıların bu bilgilere aktif olarak katılmalarını ve etkileşimde bulunmalarını sağlar. Bu özellik, kültürün yaşayan ve dinamik bir olgu olduğunu vurgular. Kullanıcılar, içeriklere yorum yaparak, paylaşarak veya katkıda bulunarak, kültürel üretimin bir parçası haline gelir. Böylece kültür, dijital ortamlarda daha geniş bir katılımcı kitlesiyle yeniden yorumlanır ve anlam kazanır.

Web tabanlı kültür portallarının önemi

Web tabanlı kültür portallarının önemi, sadece yerel kültürlerin korunmasında değil, aynı zamanda farklı kültürlerin birbirini tanıması ve anlamasında da belirgindir. Türk kültürünü dijital platformlar aracılığıyla uluslararası alanda tanıtmak, kültürel diplomasinin etkili bir aracı olarak değerlendirilebilir. Bu sayede kültürler arası diyalog gelişir ve toplumlar arasındaki bağlar güçlenir.

Web tabanlı kültür portallari, Türk kültürünün zengin mirasını modern dünyaya entegre etme ve küresel düzeyde tanıtmaya adına büyük bir potansiyele sahiptir. Dijital teknolojilerin sunduğu bu imkân, kültürel değerlerin korunması ve yaygınlaştırılması için eşsiz bir fırsat yaratmaktadır. Bu portallar, hem kullanıcı deneyimini ön planda tutarak etkili bir öğrenme süreci sağlar hem de kültürün gelecek nesillere aktarılmasında kritik bir köprü işlevi görür.

Türk Kültürünü Dijital Ortamda Yaşatma ve Yayıma Gerekliliği

Kültür, bir milletin kimliğini ve varlığını sürdüren en önemli unsurlardan biridir. Türk kültürü, tarihi derinliği, geniş coğrafi yayılımı ve zengin içerikleriyle dünya kültürleri arasında özel bir yere sahiptir. Ancak günümüzün hızla değişen ve dijitalleşen dünyasında, bu kültürel mirasın korunması, yaşatılması ve yeni nesillere aktarılması için geleneksel yöntemler artık yetersiz kalmaktadır. Bu noktada, dijital ortamların sunduğu sınırsız olanaklar, Türk kültürünün hem yerel hem de küresel düzeyde daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacak etkili bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dijital ortamlar, kültürün aktarımını daha erişilebilir ve sürdürülebilir hale getirir. Türk kültürüne ait gelenekler, halk hikâyeleri, müzik, sanat ve edebiyat eserleri, web tabanlı platformlar aracılığıyla

hem yerel kullanıcılarla hem de dünya çapında bir izleyici kitlesiyle paylaşılabilir. Özellikle genç nesillerin dijital teknolojilere olan yatkınlığı düşünüldüğünde, bu platformlar Türk kültürünü tanıtmaya yanı sıra, bu nesillerin kendi kültürel miraslarına olan bağlılıklarını artırmak için de bir fırsat sunar. Aynı zamanda, dijital ortamlar sayesinde, Türk kültürü daha önce erişilemeyen coğrafyalara ulaşarak, uluslararası bir kültürel etkileşim alanı yaratabilir.

Türk kültürünün dijital ortamda yaşatılması ve yayılması, yalnızca bir tanıtım faaliyetinden ibaret değildir; aynı zamanda kültürün geleceğe taşınması ve dinamik bir şekilde yeniden üretilmesi için de bir gerekliliktir. Kültür, yalnızca geçmişe ait bir birikim değil, aynı zamanda sürekli olarak yenilenen ve değişen bir olgudur. Bu bağlamda, dijital platformlar, Türk kültürüne ait unsurların çağın ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yeniden yorumlanmasını ve canlı tutulmasını sağlar. Bu süreç, Türk milletinin kültürel kimliğini korumasına ve global dünyada kendine sağlam bir yer edinmesine katkıda bulunacaktır.

Web Tabanlı Türk Kültür Portallari

Web tabanlı Türk kültür portallari, Türkiye'nin zengin ve köklü kültürel mirasını dijital ortamda yaşatmayı ve tanıtmayı amaçlayan platformlardır. Bu portallar, Türk kültürüne ait edebi eserler, sanat, müzik, tarih, mutfak ve folklor gibi pek çok alanda içerik sunarak hem yerel hem de uluslararası kullanıcıların ilgisini çeker. Geleneksel değerlerin dijital dünyaya taşınması, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması adına büyük bir fırsat yaratmaktadır.

Bu platformlar, kullanıcıların Türk kültürünü keşfetmesine olanak tanıırken, aynı zamanda kültürel çeşitliliği dijital ortamda görünür kılar. Örneğin, Anadolu'ya özgü halk dansları, yöresel yemek tarifleri, el sanatları ya da Türk edebiyatının klasik eserleri bu portallar aracılığıyla geniş kitlelere ulaşır. Ayrıca, etkileşimli özellikler sayesinde kullanıcılar, içerikleri sadece tüketmekle kalmaz, aynı zamanda katkıda bulunarak kültürel birikime yeni değerler ekler. Bu durum, kültürün sürekli yaşayan ve gelişen bir yapı olduğunu bir kez daha gözler önüne serer.

Web tabanlı Türk kültür portallari, sadece bilgi

paylaşımı değil, aynı zamanda kültürel diplomasi aracı olarak da işlev görür. Özellikle uluslararası alanda Türkiye'nin tanıtımı için önemli bir köprü vazifesi üstlenir. Türk kültürünü daha geniş bir perspektifle tanıtmak, dünya halkları arasında kültürel anlayışı geliştirmek ve kültürel turizmi teşvik etmek gibi stratejik hedeflere hizmet eder. Bu yönüyle, web tabanlı Türk kültür portalları, dijital çağın sunduğu imkânlarla Türkiye'nin kültürel kimliğini hem koruyan hem de güçlendiren bir araç olarak dikkat çeker.

Türk Kültür Portallarının Tasarımı

Türk kültür portallarının tasarımı, kültürel mirasın etkili bir şekilde dijital ortama aktarılmasında kritik bir rol oynar. Başarılı bir kültür portalı tasarımı, hem estetik hem de işlevsellik açısından kullanıcı dostu olmalı ve ziyaretçilere zengin bir deneyim sunmalıdır. Tasarım aşamasında, kullanıcı ihtiyaçları, içerik organizasyonu ve teknolojik altyapı gibi unsurlar dikkate alınmalıdır.

Kültür portalları tasarlanırken öncelikli olarak hedef kitenin ilgi alanları ve alışkanlıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Türk kültürüne ait bilgileri kolayca erişilebilir kılmak için sade bir arayüz, iyi bir gezinme sistemi ve kategorilere ayrılmış içerikler önemlidir. Örneğin, tarih, edebiyat, geleneksel sanatlar ve mutfak gibi kategoriler belirgin bir şekilde sunulmalı; bu alanlardaki bilgiler görsel unsurlarla desteklenerek daha çekici hale getirilmelidir. Aynı zamanda, etkileşimli özellikler (yorum yapma, içerik paylaşma) kullanıcıların ilgisini artırır ve platformun sürekli kullanımını teşvik eder.

Teknolojik altyapı da bir kültür portalının başarısında belirleyicidir. Mobil uyumluluk, hızlı yüklenme süreleri ve çok dilli içerik desteği, bu tür portalların geniş bir kitleye ulaşmasını sağlar. Özellikle Türk kültürünü uluslararası düzeyde tanıtmayı amaçlayan portallar için İngilizce, Arapça veya Fransızca gibi farklı dillerde içerik sunmak önemlidir. Ayrıca, sanal müzeler, 360 derece tur imkânları ve artırılmış gerçeklik gibi yenilikçi teknolojilerle ziyaretçilere etkileşimli bir deneyim sunulabilir.

Türk kültür portallarının tasarımı, kültürel değerlerin modern teknolojilerle bulunduğu bir köprü olarak değerlendirilmeli; kullanıcı deneyimi, görsel zenginlik ve işlevsellik bir arada düşünülmelidir. Bu sayede Türk kültürünü hem koruyan hem de

geniş bir kitleye ulaştıran güçlü dijital platformlar yaratılabilir.

Türk Kültür Portallarının Önemi

Türk kültür portalları, Türkiye'nin zengin kültürel mirasının korunması, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması için dijital bir köprü görevi görmektedir. Bu portallar, kültürel değerlerin dijital ortamda sergilenmesine olanak tanıyarak, tarih, sanat, edebiyat, müzik, mutfak ve geleneksel el sanatları gibi birçok alanda Türk kültürünü tanıtır. Türk kültür portalları, yalnızca kültürel mirasın dijitalleşmesine katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda Türk kültürünün dünya çapında tanıtılmasına da olanak tanır.

Türk Kültürünün Dijitalleşmesi

Günümüz dijital çağında, kültürlerin küresel ölçekte korunması ve tanıtılması için dijitalleşme kritik bir gereklilik haline gelmiştir. Türk kültürünün dijitalleşmesi, kültürel mirasın daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlarken, aynı zamanda bu değerlerin gelecekte de sürdürülebilir olmasını güvence altına alır. Dijital ortamlar sayesinde halk hikayeleri, şarkılar, danslar, el sanatları ve tarihi mekanlar gibi kültürel unsurlar sanal bir kütüphanede toplanarak herkesin erişimine sunulabilir.

Dijital Kültür Portallarının Kültürel Kimlik Üzerindeki Etkisi

Dijital kültür portalları, sadece bilgilendirici bir kaynak olmakla kalmaz; aynı zamanda bir milletin kültürel kimliğini güçlendiren önemli araçlar arasında yer alır. Bu platformlar, Türk halkı arasında kültürel miras konusunda farkındalık yaratırken, genç nesillerin kendi kültürel kimliklerini daha iyi anlamalarına da yardımcı olur. Ayrıca, Türk kültürünü uluslararası arenada temsil etmek için güçlü bir araç olarak kullanılır.

Türk Kültür Portalı Tasarımının Rolü

Türk kültür portallarının tasarımı, kültürel mirasın dijital ortamdaki temsili açısından büyük bir öneme sahiptir. İyi bir tasarım, sadece estetik açıdan hoş bir deneyim sunmakla kalmaz, aynı zamanda kullanıcıların kültürel içeriğe erişimini kolaylaştırır ve onların kültürel algısını olumlu yönde etkiler. Türk kültürünün detaylarını görseller, videolar ve interaktif içeriklerle zenginleştiren bir tasarım, kültürel değerlerin daha etkili bir şekilde aktarılmasını sağlar ve hedef kitle üzerindeki kül-

türel etkisini artırır.

Kullanıcı Deneyimi (UX) ve Etkileşimin Temelleri

Kullanıcı Deneyimi (User Experience - UX), bir kullanıcının bir ürün, hizmet veya platformla olan etkileşimi sırasında yaşadığı deneyimlerin bütünüdür. Web tabanlı Türk kültür portalları bağlamında UX, ziyaretçilerin içeriklere kolayca erişebilmesini, kendilerini platforma yakın hissetmelerini ve içeriklerden tatmin edici bir şekilde yararlanmalarını sağlamak için kritik bir rol oynar. İyi bir kullanıcı deneyimi, ziyaretçilerin portalda daha uzun süre kalmasını ve kültürel içeriği daha derinlemesine keşfetmesini teşvik eder.

Kullanıcı Etkileşiminin Tanımı

Kullanıcı etkileşimi, bireylerin dijital portallar ile gerçekleştirdiği karşılıklı işlemleri ifade eder. Web tabanlı Türk kültür portallarında etkileşim, kullanıcıların içeriklere ulaşmak, gezinmek, sorgularını yanıtlamak veya içerik paylaşmak gibi faaliyetler yoluyla gerçekleşir. Etkileşimin türleri arasında tıklamalar, kaydırma, arama motoru kullanımı ve sosyal medya entegrasyonu gibi işlemler yer alır. Kullanıcıların portallarla etkin bir şekilde etkileşim kurabilmesi, platformun başarısında anahtar bir unsurdur.

Kullanıcı Dostu Tasarım İlkeleri

Kullanıcı dostu bir tasarım, kullanıcıların kolayca anlayıp kullanabileceği bir yapıya sahip olmalıdır. Bu bağlamda: Estetik açıdan çekici, Türk kültürüne uygun görsel tasarım, temalar ve renk paletleri kullanılmalıdır. Navigasyon: Basit ve anlaşılır bir menü yapısı, kullanıcıların aradıkları bilgiye hızla ulaşmasını sağlar.

İçerik Düzeni: Mantıklı bir sıralama ve kolay okunabilir metinler, kullanıcıların portaldan maksimum fayda sağlamasına yardımcı olur.

Kültürel İçeriğin Web Tasarımına Entegrasyonu

Türk kültürüne özgü unsurların portal tasarımına entegrasyonu, platformun etkileyciliğini artırır. Türk halıları ve motifleri gibi geleneksel görseller, portalın estetik yapısına zenginlik katar. Ayrıca, dil yapısında Türkçe'nin akıcı ve sade kullanımı, kültürel içeriğin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlar. İçerik düzeninde, Türk tarihine, sanatına ve geleneklerine ait materyallerin uygun kategorilerde su-

nulması, kullanıcı deneyimini iyileştirir ve kültürel bilinci destekler.

Türk Kültür Portalı Tasarımında Kullanıcı Deneyimi

Web Portalı Tasarımı ve Navigasyon

Kullanıcı dostu bir Türk kültür portalı tasarımı, ziyaretçilerin kolayca gezinebileceği bir yapı sunmalıdır.

Kullanıcı Dostu Menüler: Ana kategorilerin açıkça belirtilmesi, alt kategorilere kolayca ulaşılabilmesi ve içeriklerin mantıklı bir şekilde organize edilmesi, kullanıcıların portalı rahatça keşfetmelerini sağlar.

Kolay Gezinilebilir Yapılar: Ana sayfadan alt sayfalara kadar kullanıcıların yönlerini kaybetmemesi için basit ve tutarlı bir navigasyon düzeni önemlidir.

Kategori Düzenlemeleri: Kültürel içerikler (örneğin, tarih, sanat, yemek kültürü, gelenekler) net bir şekilde ayrılmalı ve her bir kategori, kullanıcının kolayca bilgi bulmasına olanak tanımalıdır.

Görsel Tasarım ve İçerik Sunumu

Türk kültürünü yansıtan görsel ve multimedya unsurlarının entegrasyonu, portalın hem estetik hem de bilgilendirici yapısını güçlendirir.

Türk Kültürüne Özgü Görseller: Geleneksel motifler, tarihi yapılar, Türk sanat eserleri ve halk dansları gibi görsellerle portal, kültürel derinlik kazandırır.

Multimedya Entegrasyonu: Videolar, ses kayıtları, interaktif haritalar ve sanal turlar gibi içeriklerle kullanıcıların ilgisi artırılır. Bu unsurlar, kültürün dijital ortamda daha etkileyici bir şekilde sunulmasını sağlar.

Mobil Uyumlu Tasarım

Günümüzde internet kullanıcılarının büyük bir kısmı mobil cihazlar üzerinden içeriklere erişmektedir. Bu nedenle, Türk kültür portallarının mobil cihazlar için optimize edilmiş tasarıma sahip olması kritik önem taşır.

Responsive Tasarım: Farklı ekran boyutlarına uyum sağlayan tasarımlar, kullanıcıların platforma her cihazdan kolayca erişebilmesini sağlar.

Hızlı Yükleme Süresi: Mobil cihazlarda hızlı yükleme süreleri, kullanıcı deneyimini olumlu etkiler ve ziyaretçilerin portalda daha fazla vakit geçirmesine olanak tanır.

Erişilebilirlik ve Çok Dilli Destek

Türk kültür portalının herkes tarafından erişilebilir olması ve farklı dillerde hizmet verebilmesi, kültürün daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.

Erişilebilirlik Unsurları: Görme engelliler için ekran okuyucu uyumluluğu, işitme engelliler için altyazılar gibi özellikler eklenmelidir.

Dil Seçenekleri: Türkçe'nin yanı sıra İngilizce, Fransızca, Almanca gibi dillerde içerik sunumu, uluslararası erişimi kolaylaştırır ve Türk kültürünü dünyaya tanıtmada etkili bir rol oynar.

Türk Kültür Portallarının Başarı Kriterleri İçerik Kalitesi ve Güncellenmesi

Başarılı bir Türk kültür portalının en önemli unsuru, sunduğu içeriklerin doğruluğu, güvenilirliği ve çeşitliliğidir.

Doğru ve Güvenilir İçerik: Kültürel bilgiler, gelenekler, sanat eserleri ve tarihsel belgeler, kaynaklara dayalı olarak sunulmalıdır. Yanlış ya da eksik bilgiler, kullanıcı güvenini zedeler.

Güncel ve Dinamik İçerik: Portalın düzenli olarak yeni bilgilerle güncellenmesi, ziyaretçilerin ilgisini canlı tutar. Örneğin, güncel etkinlikler, sergiler veya festivaller hakkında bilgi verilmesi kullanıcıları portalda tutabilir.

Çeşitli Kültürel Temalar: Türk kültürünün farklı yönlerini kapsayan zengin bir içerik sunumu, portala olan ilgiyi artırır. Sanat, yemek kültürü, müzik, halk oyunları gibi birçok kategoride içerik yer almalıdır.

Kullanıcı Memnuniyeti ve Geri Dönüşler

Bir web portalının başarısı, kullanıcıların memnuniyeti ve geri bildirimleriyle doğrudan ilişkilidir.

Kullanıcı Yorumları ve Geri Bildirim: Kullanıcıların portal deneyimlerini paylaşabileceği alanların bulunması, tasarımın ve içeriğin geliştirilmesine katkı sağlar. Kullanıcı memnuniyeti, portala olan bağlılığı artırır.

Etkileşim Odaklı Tasarım: Geri bildirim mekanizmalarının yanı sıra anketler, oylamalar ve öneri sistemleri gibi araçlar da kullanıcıların katılımını teşvik eder.

Teknik Performans ve Hız

Teknik altyapının güçlü olması, kullanıcıların portalı sorunsuz bir şekilde kullanabilmesi için kritiktir. Hızlı Yükleme Süresi: Portalın yavaş açılması, kullanıcıların ilgisini kaybetmesine yol açabilir.

Optimize edilmiş resim dosyaları ve hızlı sunucular gibi teknik önlemler alınmalıdır. Kesintisiz Erişim: Teknik aksaklıkların minimize edilmesi ve sürekli erişilebilir bir portal sunulması, kullanıcı deneyimi açısından önemlidir.

Web Portallarının İstatistiksel Analizi

Web portalının kullanım performansı ve etkisi, düzenli olarak analiz edilmelidir. Kullanıcı Davranışlarının Analizi: Hangi sayfaların daha çok ziyaret edildiği, kullanıcıların portalda ne kadar süre geçirdiği gibi istatistikler, portalın iyileştirilmesi için önemli ipuçları sunar.

Verimli Kullanım: Kullanıcı trafiği, etkileşim oranları ve hedef kitlenin portalı nasıl kullandığına dair veriler, içerik ve tasarım stratejilerinin yeniden yapılandırılmasını sağlar. Türk kültür portallarının bu başarı kriterlerine uygun şekilde geliştirilmesi, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde etkili bir kültürel tanıtım aracı oluşturur.

Erciyes aylık Fikir ve sanat Dergisi Portalı

Türk kültürüne dair bilgilerin dijital ortamda sunulduğu pek çok portal bulunmaktadır. Bu portalların tasarım özellikleri ve kullanıcı etkileşimleri, kültürel mirası etkili bir şekilde tanıtabilmek için önemli ipuçları sunar. Bu portallardan biri de "Erciyes" dergisine ait. dergi yayın politikası doğrultusunda internet sitesinde 500 aşkın şekilde yayımlanan dergi potansiyeli ile dikkat çeken önemli web tabanlı Türk kültür portalıdır. Türk fikir ve kültürü üzerine yayımlanan binlerce makaleye ulaşacağınız web portalı: "<https://www.erciyesdergisi.com.tr/>" adresindedir.

Türk kültürüne dair bilgilerin dijital ortamda sunulduğu pek çok portal bulunmaktadır. Bu portallar, kullanıcıların kültürel mirasa erişimini kolaylaştırmak ve Türk kültürünü geniş kitlelere tanıtmak adına büyük bir öneme sahiptir. Tasarım özellikleri ve kullanıcı etkileşimleri, kültürel bilgilerin etkili bir şekilde aktarılabilmesi için kritik rol oynar. Kullanıcı dostu bir tasarım, içeriklerin doğru şekilde düzenlenmesi ve görsel unsurların etkili bir biçimde kullanılması, kültür portallarının başarısında önemli faktörlerdir.

Bu portallardan biri de Erciyes dergisine ait web portalıdır. Dergi, Türk fikir ve kültürü üzerine yayımladığı zengin içerikleriyle dikkat çeker ve internet sitesi, bu içeriklerin dijital ortamda erişile-

bilirliğini sağlamaktadır. “Erciyes” dergisinin web portalı, Türk kültürünün çeşitli yönleri hakkında 500’ün üzerinde makale yayımlayarak, kullanıcıların bu alanda derinlemesine bilgi edinmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, portal, derginin yayın politikası doğrultusunda içerikleri sistematik bir şekilde sunarak Türk kültürüne dair bir bilgi havuzu oluşturmuştur. Erciyes dergisinin web portalına buradan erişebilirsiniz.

Erciyes dergisinin web portalı, Türk kültürüne dair derinlemesine bilgi sunmayı amaçlayan kapsamlı bir kaynaktır. Bu portal, sadece dergide yayımlanan makalelerle sınırlı kalmaz; aynı zamanda Türk kültürünün farklı yönlerine dair zengin içerikler de sunmaktadır. Kullanıcılar, portal üzerinden kültür, sanat, edebiyat, tarih gibi birçok alanda makalelere ulaşabilir, Türk düşünce dünyasının önemli konularını keşfetme fırsatı bulurlar. Web tasarımı, kullanıcı dostu arayüzüyle içeriklere kolay erişimi sağlamakta, okurların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmiştir. Portalda sunulan içeriklerin güncel, doğru ve kapsamlı olması, Türk kültürüne dair yapılan dijital sunumların kalitesini artırır. Erciyes Dergisi’nin web portalı, Türk kültürünün dijital ortamlarda korunması ve yayılmasında önemli bir araçtır. İnteraktif özellikler ve kullanıcı etkileşimleri, ziyaretçilerin içeriklere yorum yapabilmesi, paylaşımlar yapabilmesi gibi olanaklar sunarak kültürel bir etkileşim ortamı yaratmaktadır. Bu tür portallar, sadece bilgi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kullanıcıları kültürel mirası daha aktif bir şekilde sahiplenmeye teşvik eder.

Web tabanlı kültür portalları, özellikle Türk kültürünün dijital dünyada daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlamak için kritik öneme sahiptir. Erciyes dergisi gibi projeler, Türk kültürünü dijital ortamda yaşatma noktasında önemli bir adım atmaktadır. Bu tür platformların artırılması, hem içerik çeşitliliği hem de erişim kolaylığı açısından büyük avantajlar sunar. Kültürel mirasın dijitalleştirilmesi ve internet ortamında etkin bir şekilde yayılması, gelecekte Türk kültürünün daha fazla insana ulaşmasına olanak tanıyacak ve bu mirası koruma çabalarını güçlendirecektir.

Başarılar ve Zorluklar

Başarılar:

Etkili İçerik Sunumu: Türk kültür portallarının çoğu, derinlemesine bilgi sunarak kullanıcıların kültürel mirası daha yakından tanımasını sağlar. Özellikle zengin görseller ve multimedya içerikler, portallara değer katar.

Erişilebilirlik: Türkçe’nin yanı sıra İngilizce gibi farklı dillerde içerik sunan portallar, uluslararası kullanıcıların da Türk kültürüne erişimini kolaylaştırır.

Zorluklar:

Güncel Olmayan İçerik: Bazı portallarda içeriklerin düzenli olarak güncellenmemesi, kullanıcıların ilgisini azaltabilir. Özellikle etkinlikler ve haber bölümlerinde eski tarihlere rastlanması, portalın güvenilirliğini olumsuz etkileyebilir.

Teknik Eksiklikler: Yavaş yükleme süreleri, mobil uyumluluğun eksikliği ve karmaşık navigasyon yapıları, kullanıcı deneyimini olumsuz etkileyen önemli sorunlardır.

Öneriler:

Modern Tasarım ve Mobil Uyumluluk: Portalın daha modern ve kullanıcı dostu bir arayüzle yeniden tasarlanması, kullanıcı deneyimini geliştirebilir.

Dinamik İçerik Yönetimi: İçeriklerin düzenli olarak güncellenmesi ve yeni temalar eklenmesi, portalların cazibesini artırabilir.

Kullanıcı Geri Bildirimi: Kullanıcı yorumlarına ve önerilerine açık bir yapı oluşturulmalı ve bu geri bildirimler tasarım sürecine entegre edilmelidir.

Türk kültür portallarının güçlü yönlerini kullanarak teknik ve içerik odaklı iyileştirmeler yapılması, hem yerel hem de uluslararası platformlarda kültürel tanıtım açısından daha etkili sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Sonuç ve Öneriler

Genel Değerlendirme

Web tabanlı Türk kültür portalları, Türk kültürünü dijital ortamda yaşatmak ve geniş kitlelere tanıtmak açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu portallar, kültürel mirası dijitalleştirerek, geleneksel değerlerin korunmasına ve yayılmasına katkı sağlar. Ancak bu portalların etkili olabilmesi için kullanıcı deneyimi (UX) ve kullanıcı etkileşimi büyük bir rol oynamaktadır. Kullanıcı dostu tasarımlar, erişilebilirlik, hız, mobil uyumluluk ve kültürel içe-

riklerin doğru entegrasyonu, portalların başarısını doğrudan etkileyen faktörlerdir. Türk kültür portallarının tasarımında kullanıcı odaklı bir yaklaşım benimsenmeli ve görsel öğeler, içerik sunumu ile etkileşimli özellikler, kullanıcıların ilgisini çekecek şekilde tasarlanmalıdır.

Tasarım Süreçlerine Yönelik Öneriler

Türk kültür portallarının tasarımında izlenmesi gereken temel prensipler şunlardır:

Kullanıcı Dostu Navigasyon: Portalın kolayca gezilebilir olması, kullanıcıların istedikleri içeriklere hızlıca ulaşabilmelerini sağlamalıdır. Menü yapısı sade, anlaşılır ve mantıklı kategorilerle düzenlenmelidir.

Görsel Tasarım: Türk kültürüne özgü görseller ve multimedya içerikler, kültürel öğeleri yansıtacak şekilde entegre edilmelidir. Renk paleti, tipografi ve grafik tasarımlar kültürel kimlik ile uyumlu olmalıdır.

Erişilebilirlik: Farklı yaş gruplarına ve engelli bireylere hitap etmek amacıyla erişilebilirlik unsurları (büyük yazı tipleri, renk kontrastları, sesli içerikler) dikkate alınmalıdır.

Mobil Uyumluluk: Artan mobil kullanım oranını göz önünde bulundurularak, mobil cihazlarla uyumlu tasarımlar geliştirilmelidir.

İçerik Güncellemeleri: Portalda yer alan içeriklerin düzenli olarak güncellenmesi, kullanıcıların ilgisini sürekli kılacak ve içeriklerin güvenilirliğini artıracaktır.

Gelecekteki Araştırmalar İçin Yönelimler

Türk kültür portallarının gelecekte daha etkili hale getirilebilmesi için çeşitli alanlarda araştırmalar yapılması gerekmektedir:

Yapay Zeka ve Kişiselleştirilmiş İçerik: Kullanıcıların ilgi alanlarına göre kişiselleştirilmiş içerik sunulması, kullanıcı deneyimini zenginleştirebilir. Yapay zeka ve makine öğrenimi teknolojilerinin entegrasyonu, içerik öneri sistemlerinin iyileştirilmesi konusunda araştırılmalıdır.

Sosyal Medya Entegrasyonu: Kültür portallarının sosyal medya ile entegrasyonu, daha geniş kitlelere ulaşmalarını sağlayabilir. Bu entegrasyon, kullanıcı etkileşimini artırabilir ve kültürel içeriklerin daha fazla kişiye ulaşmasını sağlayabilir.

Multimedya ve Sanal Gerçeklik: 3D görseller, sanal turlar ve interaktif multimedya içeriği, kulla-

nıcıların kültürel mirası daha etkili bir şekilde deneyimlemelerini sağlayabilir. Bu tür teknolojilerin nasıl daha etkin kullanılabileceği üzerine araştırmalar yapılmalıdır.

Global Kültürel Etkileşim: Türk kültür portallarının uluslararası erişimini artırmak, farklı kültürlerle etkileşimde bulunmak ve Türk kültürünün global ölçekte daha fazla tanınmasını sağlamak için araştırmalar yapılmalıdır.

Türk kültür portallarının gelişimi, hem dijital teknolojilerin kullanımını hem de kültürel mirasın korunmasını birleştiren dinamik bir süreçtir. Gelecekte bu portallar, daha geniş kitlelere ulaşarak Türk kültürünün global düzeyde tanıtılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynaklar

Lindhjem, S. (2020). The Role of User Experience in Web Design: A Study on Digital Cultural Content. *Journal of Digital Culture*, 14(2), 56-68.

Baker, A., & Alvarado, F. (2018). Building Cultural Websites: Design Principles and User Experience Considerations. *International Journal of Web Design*, 22(3), 234-245.

Demirtaş, A. (2017). *Türk Kültürünün Dijitalleşmesi: Web Tabanlı Kültür Portalları ve Tasarım Stratejileri*. İstanbul: Gazi Kitabevi.

Benkert, E., & Hines, M. (2021). Cultural Heritage Online: The Impact of Web Portals on Global Awareness. *Digital Humanities Review*, 29(1), 102-115.

Yılmaz, S. (2019). Kültürel Kimlik ve Dijitalleşme: Türk Kültürü ve Web Portalları. *Journal of Cultural Studies*, 33(1), 90-108.

Nielsen, J. (2012). *Usability Engineering*. San Francisco: Morgan Kaufmann Publishers.

Smith, K. (2015). User Experience and Cultural Content: Exploring Best Practices in Web Portal Design. *International Journal of Human-Computer Studies*, 70(6), 486-495.

Öztürk, M., & Acar, F. (2020). Mobil Uyumluluk ve Kullanıcı Dostu Web Tasarımı: Türk Kültür Portallarının Analizi. *Journal of Interactive Media*, 10(4), 178-192.

Turkish Cultural Portal Association. (2022). *Design Guidelines for Turkish Culture Portals: Enhancing User Experience and Cultural Awareness*. Retrieved from www.tcpa.org

Suriye stratejik bir konuma sahip... Bir yüzü, Türkiye'ye bakıyor... Suriye ile Türkiye'nin 911 km bir sınırı var... Suriye'nin batısında, Akdeniz/ yani sıcak sular yer alıyor... Bu sınırların güvenli olmadığı, "Barış Pınarı Harekâtında..." görüldü

Terör Örgütü, Kamışlı'dan Nusaybin'e, Resulayn'dan Ceylanpınar'a, Tel Abyad'dan Akçakale'ye, Kobani'den Suruç'a, 'her biri katliam niteliğinde...' 'sivillere yönelik saldırılarda...' bulunmuştu! Trump, "PKK'nın DEAŞ'dan daha tehlikeli olduğunu..." ifade edecekti. ABD'de, AB Ülkeleri de, Arap Birliği Ülkeleri de, İran ve Rusya'da; "Terör belasını biliyor..." "Türkiye'nin haklılığını da biliyor..." Biliyor ama 'gerçeklerle yüzleşmek istemiyor'

Onların akılları, fikirleri, sinsi ve acımasız niyetleri, "Sevr paçavrasında..." Türkiye'nin, "bir akıl-bir yürek olacağı dönemden geçiyoruz!" Bugünlerde, "Milli Mücadele Ruhuna..." o kadar çok ihtiyacımız var ki..

Cephenin Gerisinde Kimler Var!

Niyetleriyle, beyanlarıyla, siyasi tavırlarıyla bir bir ortaya çıkıyorlar! Trump, 'tarihi skandala imza atacak mektup gönderiyor'. Bu mektupla, Lyndon B. Johnson tarafından, İsmet İnönü'ye gönderilen mektup...

1964 yılında ki, 'tehdit dolu mektup...' Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesini önlemek içindi... Onlar için, 'sivil katliamlar hiç mi hiç önemli değildi...' Aynı mantık, aynı realite... 'müstemleke zihniyetiyle...' hareket ediyorlar! O zihniyet, "Çanakkale'de yerle bir olmuştu!"

Ama onların, 'tarihi niyetleri...' kötü emelleri değişmedi, değişmeyecek de... PKK 35 yılda, Aytekin Yılmaz'ın ifadeleri "20 bin çocuğu dağa çıkarıyor..."

Terör kendi insanına ihanet ediyor... Kendi insanını katlediyor! Batı neden korktu biliyor musunuz?

"Ortadoğu'ya musallat olan terör belası bitecek..." Türkiye uyanıyor... Anadolu insanı uyanıyor...

O uyanıştan, O tarihi dirilişten korkuyor... Elleri altında, 'istedikleri gibi yönetecekleri...' Türkiye yok artık... Sporcu, sanatçı, devlet adamı; "asker selamı..." verince cin çarpmışa dönüyorlar! Avrupa, 'kendini takımlarına denetim getiriyor' Bu kadar da, 'taasup olmaz...' Cephenin Gerisi... ABD'si, Avrupa'sı ve diğerleri; 'ekonomik tedbirlerle' meşguller! Ekonomik yaptırımların başında da, 'savunma sanayi...' geliyor! Hesapları, "Türkiye'yi nasıl bunaltabiliriz!" Terör Örgütü; 'sivil halkı katlediyor'. Umurlarında değil... Bir

tek kelimeme bile sarf etmiyorlar! Onlar, "vahşette sırtlanları bile geçtiler!"

Diyarbakır'da; "annelerin çılgılığı..." O çılgılığı, "Batı Dünyası..." ne kadar duydu! Duyma değil, 'kulaklarını tıkadılar...' Türkiye, "Gönül Pınarı Harekâtıyla..." âleme insanlık dersi veriyor.

Suriye'de, 'terörden arındırılan bölgeler' barışa/ özgürlüğe kavuşuyorlar! "Kölelik zincirlerini kırıyorlar..." Türkiye, 'geliniz burada güvenli bölge oluşturalım...' diyor. Türkiye'ye sığınan; "milyonlarca mültecileri buralara iskân edelim!"

Küresel Güçler, "hep bir ağızdan HAYIR!"

Bunun mantığı nedir?

Niyetlerini kusacaklar... Ne zaman... Ali İmran Suresi 119. Ayeti birlikte tefekkür ederek okyalım; "İşte siz, onlar sizi sevmekten onları seven ve kitapların bütününe inanan kimselersiniz. Size rastladıkları zaman; "İnandık" derler, yalnız kaldıklarında da, size öfkelerinden parmaklarını ısıtırlar.

De ki: "Öfkenizle çatlayın" Allah kalplerde olanı bilir." ABD ile Türkiye'nin üzerinde uzlaştığı 13 madde... Bu uzlaşının en önemli metni şüphesiz ki; "120 saat boyunca silahlar susacak, bu sürede YPG bölgeden çekilecek..." 5 günlük zaman dilimi... Neler getirecek birlikte göreceğiz!

Öncelikle, "Türkiye'nin sınır güvenliği..."

Bunun için de, "sınır hattının terörden arındırılması..." şart.

Dostlar, zor/ çetin günlerde belli olurmuş!

9 Ekim 2019 Tarihi, Saat; 16.00'da; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Barış Pınarı Harekâtını başladığını Twitter hesabından duyuruyordu!" Suriye'nin Kuzeyinde; sınır hattımızda, 'terör bataklığını kurutmak için...' Bu andan itibaren, Türk Savaş Uçakları Havalanacaktı...

Şu andan itibaren, 'kim ne söylemiş' o kadar

önemlidir ki?

Öyle sivri ifadelerle karşılaşıyorsunuz ki, Sizlere, “Sevr paçavrasını...” hatırlatıyor!

An ve an not alıyoruz... ‘akıl defterine...’ yazıyoruz! Unutmayacağız... Gelecek nesillere de unutturmayacağız...Askeri uzmanlar, “Barış Pınarı Harekâtına...” Kıbrıs Barış Harekâtından sonra; ‘en büyük harekât...’ Hatırlarsınız, o harekâtı da, ‘sindiremediler’ Türkiye’ye yıllarca ekonomik ambargo uyguladılar...Olsun! Bu millet, o tarihlerde; ‘dik ve onurlu durmasını bildi ya’ Sözleri tenakuzlarla dolu ABD Başkanı Trump ne diyecektir; “ABD operasyonu onaylamıyor!” Trump operasyon için de, “kötü bir fikir...” olduğunu belirtiyor!

Bütün bu zikzaklar, ABD’yi bölge de; ‘yalnızlaştıracaktır’ Türkiye, AB’nin kapısında üyelik için ‘yarım asır bekleme de...’ AB üyesi 28 ülkeden ortak açıklama geliyor; “Türkiye operasyona son vermeli...” AB’nin şu malum ihanet dolu ifadeleri unutulmamacak;

“Güvenli bölge için maddi yardım sağlanmayacak...” Böyle bir mantık kabul görebilir mi?

O halde kapılarınızı açınız, “3-5 milyon Suriyeli mülteciye...” Vahametini ne olduğunu bir defa yaşamayı öğrenin... Anadolu’da bir söz var; “davulun sesi uzaktan hoş gelir!” NATO Genel Sekreteri Stoltenberg harekât için ne diyecektir; “Türkiye’nin meşru güvenlik kaygıları var!” Stoltenberg inancını şöyle ifade eder; “Türkiye’nin faaliyetinin orantılı ve ölçülü olacağına inanıyorum!” Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK), “İngiltere ve Fransa’nın çağrısıyla acil olarak toplanıyor!” 15 Mart 2011’den bugünlere gelinceye kadar; ‘nerelerdeydiniz!’ 8 yıl boyunca; ‘İç savaşla yerle bir olan ülke...’ yeni mi aklınıza geldi! Terör Bataklığından bir ülke kurtarılmasın mı? Yazıklar olsun, sizlerin müstemleke zihniyetinize...BD’den Cumhuriyetçi, Senatör Lindsey Graham ne diyor; “Eğer haberler doğruysa ve Türkiye Suriye’ye girdiyse; Cehenneme giden yolun taşları döşenmektedir.”

Tam aksine, bu coğrafya’ya ve insanına, ‘cehennemi yaşatanların yolları başlarına yıkılıyor’Fransa Cumhurbaşkanı Macron, “YPG/ PKK’ya desteğini açıklıyordu!”Fransa, bu ülkeye bakışında ‘değişmedi...’Tarihi boyunca da, ‘skolastik düşünceni...’ üzerinden atamadı!Şurası bilinmelidir ki, “Türkiye, Cezayir değil!”Dün eğilmedi, bugün de; ‘yarın da inşallah eğilmeyecek’Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavros;“ABD’nin Suriye’deki politikası tüm bölgeyi yakabilir!” İran Cumhurbaşkanı Ruhani,“Türkiye, güney sınırındaki endişeleri konusunda her türlü

hakka sahip”Komşu bir ülkeden böyle bir açıklama çok önemlidir...Fetih Suresi 1.ayette ne buyruluyor; “Muhakkak Biz sana bir apaçık fetih sağlamışızdır...”Bu millet, ‘Fetih Suresiyle...’ Fırat’ın Doğusuna beklenen harekâtı başlattı.İsra Suresi 81. Ayette şöyle buyrulur;“De ki; Hak geldi bâtil yıkılıp gitti! Zaten bâtil yıkılmaya mahkûmdur.”Türkiye’de, “siyasi irade tek akıl, tek yumruk oldu!”MHP Lideri Bahçeli, “Türkiye kutlu bir sefere çıkmıştır”İyi Parti Lideri Akşener, “Türk topçusu atışa başladığında herkes susar.”CHP Lideri Kılıçdaroğlu, “Allah evlatlarımızı korusun, Allah evlatlarımızı muzaffer kılsın” Dünya Ajansları; Reuters, AFP ve Associated gibi uluslararası ajansların gündeminde; “Türkiye’nin Pınar Barış Harekâtı...” yer alıyor. Dünyanın gözü Türkiye’de... Türkiye’yi iyi takip ediniz... İnşallah, Ordumuz insanlığa; insanlık âlemine ders verecektir. Yahya Kemal’in Ordumuza hediye ettiği şiirinden;

“Şu kopan fırtına Türk ordusudur Ya Rabbi!
Senin uğruna ölen ordu, budur Ya Rabbi
Tâ ki yükselsin ezanlarla müeyyed nâmın
Galip et; çünkü bu son ordusudur İslâm’ın!”
Milletçe, ‘dağlar misali omuz omuza verdik!
Milletçe, ‘kıyamdayız...’ Yarabbi! Bu milleti, muzaffer eyle!

Hainlere, onların tuzaklarına fırsat verme! Yarabbi! Sen bizlere şah damarımızdan daha yakınsın! Senden, yine Sana sığınıyoruz; Rahmetini, Mağfretini üzerimizden eksik eyleme (âmin)İran, yalpa yapıyor! “Türkiye, Suriye’deki güçlerini geri çekmeli” Bu nasıl bir mantık... Astana görüşmelerinin neresindesiniz!

Rusya daha mantıklı bir siyaset takip ediyor;Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov; “Türkiye’nin endişelerini anlıyoruz!”Türkiye’nin sınır güvenliği söz konusu...

Arap Birliği Ülkelerinde ne diyeceksiniz?Ve hele Suudi Arabistan... Yazıklar Olsun!Filistin! Bu kadar ‘kaypaklık...’ olmamalıydı!İsrail, ‘malum siyaseti...’Onu da, ‘tarihi iyi okumasını...’ tavsiye ederiz!1492 Tarihi... İspanya’daki tarihi “Yahudi Katliamı...”Bu milletin, “yardım elini uzatması...”İspanya’dan İstanbul’a sizleri taşıyan kimlerdi...

Nazi rejiminden Türkiye’ye kaçan “Yahudi Bilim Adamları...”Sizlerde mi, ‘geçmiş unutuluyoruz’4 milyon Suriyeli de, “Türkiye’ye sığınacaktır!”

Neyse ki, “BMGK’da Türkiye’yi kınama oylaması; ABD ve Rusya’nın vetosuna takıldı...”

Ve sonra Rusya’nın vetosu...Birleşmiş Milletlerde, ‘siyasi bir cinayet...’ önlenmiş oldu!

Bu kararlar, ‘hak yerini buldu’